

LOVEC 10

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIV., št. 10
oktober — vinotok 1981

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Jelo Gašperšič
Odgovorni urednik Boris Lesković
Miha Adamič, Drago Bitenc, France
Cvenkel, Janez Črnač, Vitomir
Mikuletič, Janko Perat, Ciril Štrumbelj,
Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Lovci izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 300 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1981,
je 450 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana.
Telefon (061) 20 989.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 100 din, od 15 do 25 besed
120 din, od 25 do 30 besed 250 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.
Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

K. B.	328	V Bistri so odprli Titovo in Kardeljevo spominsko sobo
Jože Vester	331	Mednarodna razstava psov vseh pasem — Ljubljana 1981
Alfonz Koser	333	Rogaška gora, njeni gamsi in — sokol selec
Republiška veterinarska uprava	336	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Janko Perat	339	Njihove stečine so v vejevju
Po lovskem svetu:	341	Lovstvo in divjad v Nemški demokratični republiki — Borivoj Terčelj
Lovska organizacija:	345	Zakaj različne odkupne cene za uplenjeno divjad? — J. Markoli
	346	Lovski praznik v Zgoniku pri Trstu — B. Lesković
	347	LD Dobrova pri Ljubljani neguje tradicije NOB — Z. Vidrih
	348	60 let organiziranega delovanja slovenskih lovcev v Komendi — F. B.
Jubilanti:	350	Miran Brence — šestdesetletnik
Klub Diana:	351	Gamsi v Mokrcu — T. Kočar
V spomin:	352	Pavel Cvenkel
Lovski oprtnik:	354	Na kateri rami lovec nosi puško? — J. M.
	354	Varujmo ptice pevke! — I. Napotnik
Lovska kinologija:	356	

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Zopet je tu čas skupnih in skupinskih lovov. Izmed vseh vrst skupnih lovov je na Slovenskem najpogostejša — brakada. Na brakadi sodelujejo gonjači ali brakirji s psi goniči ali braki ter lovci-strelci. Brakada je velika, če na njej sodeluje veliko brakirjev, brakov in lovcev-strelcev. Skupni ali skupinski lov z vsaj dvema lovskega psoma za glasen lov in z vsaj tremi lovci-strelci je že — brakada.

Udeleženci brakade se dobro počutijo, če je lov dobro pripravljen. Merilo uspešnosti vsakega skupnega lova naj ne bo količina plena, pač pa gladka, tekoča izvedba! To je pa predvsem odvisno od priprave. Lovovodja naj zagotovo vsaj nekaj dni pred večjo brakado skliče sestanek ožjih sodelavcev (vodjo gonjačev, nekaj postavljajčev in brakirjev), da pripravijo vse potrebno (oštevilčenje stojišč, določitev glavnih in stranskih stojišč, priprava lističev za žrebanje itd.).

Na brakadah je po 48. členu lovskega zakona dovoljeno izmed parkljaste divjadi streljati edino divjega prašiča. Za odstrel srnjadi ali jelenjadi na brakadah predpisujeta kazni 80. in 82. člen zakona o varstvu in gojitvi divjadi.

Foto Avgust Koprivnikar, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA — NA 327. STRANI LETNIKA LXIV:

1. Pomenek pred lovom

Foto Peter Adamič

2. Gamsova paša na oveli jesenski travi

Foto Rajko Marenčič, Diana

3. Polh — pripravljen na dolgo zimsko spanje, z obilico tolšče pod gostim mehkodlakim kožuščkom

Foto Janez Črnač, Diana

4. Tudi na Kočevskem domujejo planinski orli in se sem in tja poslužijo medvedjih mrhovišč. Na sliki eden izmed takih prizorov.

Foto Konrad Lampe, Diana

5. Lišček (Carduelis carduelis)

Foto Konrad Mlinar

V Bistri so odprli Titovo in Kardeljevo spominsko sobo

K. B.

Skupščina Lovske zveze Slovenije je na zasedanju 28. marca 1981 soglasno sprejela pobudo, da bi v okviru Slovenskega lovskega muzeja v gradu Bistra pri Vrhniki obeležili tudi spomin na preminula revolucionarja, državnika in prijatelja narave Tita in Kardelja.

Prevladalo je mnenje, da mora spominska soba v svojem sporočilu ponazarjati trajnost življenja, dela in sporočil obeh velikanov naše revolucije in njenega doživljanja narave in divjadi.

V spominski sobi ponazarja njuno smrt prelomljeno deblo mogočnega hrasta, njune misli pa v nekaj stavkih zajemajo vso vizijo sedanjih in bodočih nalog lovske organizacije in tudi drugih dejavnikov pri varstvu narave in divjadi. Izhajajoč iz tega, spominska soba, navkljub skromnosti in intimnosti, ni zgolj obeležje, pač pa tudi idejno sporočilo vsem, ki sta jim pri srcu narava in divjad.

Ureditev spominske sobe je bila financirana iz dohodkov razstave »Narava—divjad—lovstvo, Ljubljana 80«, torej iz združenih sredstev slovenskih lovske organizacij. Sicer pa slovesna otvoritev spominske sobe in 8. srečanje lovske pevskih zborov ter rogistov* v Bistri, v soboto 26. 9. 1981, pomenita zaključno manifestacijo omenjene razstave.

Govornik na slovesnosti, katere so se poleg zastopnikov lovske organizacije udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij SRS, skupščine mesta Ljubljane, skupščine občine Vrhnika, JLA in drugih organizacij, je bil **Franč Šetinc**, sekretar predsedstva CK ZKS. Njegov govor objavljamo:

* O 8. srečanju slovenskih lovske pevskih zborov in rogistov bomo objavili posebno poročilo. Opomba ur.

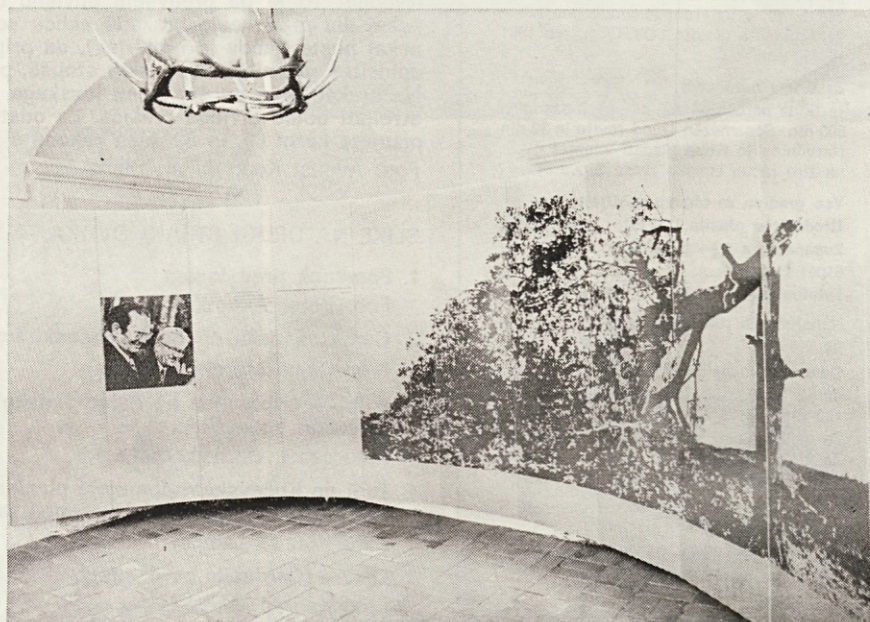
*Tovarišice in tovariši,
dragi lovci, spoštovani gostje!*

Lovci imamo posebno utemeljen razlog, da se vsaj skromno oddolžimo spominu na velikana naše revolucije — Tita in Kardelja. Oba sta bila tudi lovca, prva po zgledu in dejanju, prva po plemenitem odnosu do narave. S spominsko sobo v muzeju želimo poudariti njun velik prispevek lovstvu, da bodo tudi zanamci vedeli, da je razvoj slovenskega lovstva nerazdružljivo povezan z njunima imenoma, z njuno skrbjo za našo divjad in za vse živo v prirodi, posebej pa tudi za njun prispevek k ustvarjanju samoupravno organiziranega lovstva na Slovenskem. Čeprav sta bila državnik svetovnega slovesa in pomena, sta bila kot lovca skromna, takšna, kakršen pravi lovec mora biti, posebej pa sta — bi lahko rekli — podoba resničnega varuha narave. Imela sta plemenit odnos do naše prirode, saj je to — kakor je rekel Kardelj — nekaj najlepšega, kar sedanje generacije zapu-

ščajo prihodnjim. Kultura slovenskega lovstva ima v svetu ugled in veljavo, o kakršni naši predniki niso niti sanjali, v veliki meri po zaslugi takšnih ljudi, kakršna sta bila Tito in Kardelj. Tako visoka kultura našega lovstva ni vzklikla zgolj iz naše omike, temveč tudi iz src ljudi, ki jim kot nekdanjim plebejcem lov ni bil dostopen; le kot gonjači so dolgo služili tuji gosposki. Z zmagovito revolucijo so postali gospodarji na svojem in iz lovstva so naredili tisto, kar mora biti — gojitev, skrb za ekološko ravnovesje, čut za lepote prirode. So več kot samo ljubitelji in oboževalci, nočejo pa biti kot tisti snobi, ki objokujejo vsako odstranjeno divjad, pri tem pa z mezincem ne mignejo, da bi popravili, kar so v naravi pokvarili ali posvinjali. Človek si mora naravo prisvajati in jo spreminjati le z velikimi napori in ustvarjanjem, tako, da jo bogati, ne pa siromaši, kajti tudi sam je del prirode, in če jo uničuje, streže po lastnem življenju, po polnosti lastnega okolja. To moramo vcepiti v

Motiv iz Titove in Kardeljeve spominske sobe v Bistri

Foto J. Pukšič

zavest že otroku, in to tedaj, ko se začne njegova pot k naravi, takrat, ko utrga prvi cvet, ko najde okamnino, ko opazuje srno, in ko se čudi, kaj so pravzaprav vse te reči, kako so nastale, in kaj je treba storiti, da bi se ohranile in se razvijale naprej. Človek je res vsak dan v spopadu z naravo, saj želi, da bi si jo pokoril in da ne bi bil več odvisen od njene stihije. Tega pa ne sme storiti tako, da se bo oropal izrednih lepot, kakršne premore samo prvobitna priroda, temveč tako, da bo razvil polnost svojega življenja, celovitost življenjskih manifestacij, torej tudi občutljivost svojega doživljanja narave, svojo kulturo, skratka, da bo obogatil vse svoje življenje.

Tito in Kardelj sta nam z zgledom pomagala k tisti edino sprejemljivi morali, ki pravi: človek, ki ne vzdržuje ravnovesja v naravi, ga izgubi tudi v sebi. Te Kardeljeve besede, ki so in morajo biti vodilo vse naše dejavnosti, se povezujejo s tisto Titovo mislijo, ki pravi, da dejavnost za zaščito in napredek človekovega naravnega okolja nikakor ni kratkoročna naloga, in da mora biti to stalna skrb vseh delovnih ljudi naše socialistične samoupravnih družbe. Nekateri dejavniki v naši družbi pa se v nasprotju s to resnico obnašajo, kakor da je ravnovesje med človekom in naravo oziroma med živalskim in rastlinskim svetom samo stvar lovcev. Več mora biti plodnega sodelovanja med lovsko in planinsko organizacijo, taborniki, gozdarji, kmeti in vsemi drugimi, če hočemo, da ljubezen do narave ne bo obremenjena s sebičnostjo, komercializmom in podobnim. Spopadati se moramo s takšnimi tako imenovanimi »ljubitelji narave«, ki vdrejo v planinski svet lepote in tišine z lovom za osebnimi koristmi ter ocenjujejo vse skozi prizmo svojega vikenda. Izjemne lepote alpskega sveta je treba zavarovati z najostrejšimi ukrepi in ob tem želimo tudi lovci prevzeti svoj delež odgovornosti in nalog ne le pri gojitvi divjadi, temveč tudi v akciji pri splošnem nadzoru nad izvajanjem teh ukrepov, kot smo to storili pri ohranjanju in varovanju spomenikov in obeležij NOV v gorskem in gozdnem svetu. To bomo tudi vnesli kot pravico in dolžnost v svoje statute oziroma pravila družin. Lovci to zmorejo, saj ga ni koticčka naše

Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS, govori na slovesni otvoritvi Titove in Kardeljeve spominske sobe v Bistri
Foto M. Borčič

domovine, ki ga ne bi poznali, in ne strele, ki ga ne bi slišali. Topografija, ki jo imajo v glavi in s katero se ne more kosati še tako izurjen vojščak, je za našo ljudsko obrambo in družbeno samozaščito še kako pomembna.

Na zaščitnih območjih moramo, seveda, razvijati tudi gospodarstvo, vendar tako, da ne bomo teh območij razdelili na kvadrate, jih brez reda, čuta odgovornosti in smisla za lepoto posejali s hišicami, žičnicami, hoteli ter tako ustvarili disharmonijo narave, pregnali in uničili tudi najlepšo divjad in cvetje in vse drugo živo v prirodi. Po Kardeljevih besedah je treba, denimo na območju Triglavskega narodnega parka, razvijati tisto gospodarstvo, ki raste iz njegove prirode, in ne tistega, kar bi po sili vnesli v njegovo okolje. Gospodarstva v krajih izjemnih prirodnih lepot ne smemo opustiti, moramo pa ga postaviti pod kontrolo. Pri planiranju, razvoju in varstvu teh območij, pa tudi pri nadziranju izvajanja zakonov in dogovorov, morajo sodelovati vsi subjekti, tudi lovci. To je z zakonom o Triglavskem narodnem parku že določeno; sedaj gre za to, da se ustrezno organiziramo, in da to, kar je napisano, začnemo tudi izvajati. Podobne ukrepe za varstvo narave je treba z odloki družbenopolitičnih skupnosti vpletati tudi v Logarski dolini, na Je-

zerskem in še kje. Lovci smo močno zainteresirani za to, ker smo tako že doslej delovali, le da smo bili največkrat osamljeni, ali pa celo izpostavljeni neutemeljeni kritiki, kakršna npr. prav sedaj napihuje številke o veliki škodi, ki jo je v gozdovih povzročila jelenjad in ki naj bi je bili krivi samo lovci. Razveseljivo pa je, da mnoge lovske družine zelo pohvalno govorijo o sodelovanju s kmeti, o njihovem čedalje večjem razumevanju za gojitev divjadi, ker se zavedajo, da so prizadevanja za zmanjšanje škode odvisna predvsem od uspešne gojitve divjadi. Tega ne razumejo filistri in malomeščani, ki obožujejo milino srnine lepote, ne vedo pa, da je brez lovstva kmalu ne bi bilo več. Ni dovolj imeti samo čut ljubezni, temveč je nujen tudi čut odgovornosti do narave. V populacijskem nihanju so zaradi spreminjanja razmer v okolju tudi padci in ne samo vzponi. Vanje vse bolj — in ne vedno odgovorno — posega tudi človek. Če bi morala tisto, kar v naravi pokvari človek, popravljati stihija sama, bi dostikrat generacije zaman čakale, da se človeku spet prikaže ljubka srna, da ne govorimo o kozorogu in divjem petelinu, ali celo o volku in medvedu. V današnjem svetu je bolj kot kdaj nujno, da priskočita na pomoč človeški razum in človeško čustvo, in tega je pri lovcih nedvomno ve-

liko, če nočemo, da bo človek sicer obvladoval atom, ne bo pa obvladal prostora, v katerem živi. »Če vzameš človeka kot človeka,« je rekel Marx, »in njegov odnos do sveta kot človeški odnos, potem lahko zamenjaš ljubezen samo za ljubezen, zvestobo samo za zvestobo...« Potem divjadi in gozdov in vsega drugega — bi dodali — ne smemo spreminjati v gole potrošne artikule, ker je že dovolj drugih, za katere se lakomno pehamo in zaradi katerih, žal, pogosto zanemarjamo svoje človeško bistvo.

Kaj pomenita lovcu divjad in narava v širšem smislu? Nekateri pravijo, da lovec rad ubeži odgovornosti za družbene probleme in da z lovom kompenzira tisto, česar mu ne uspe v družbenem življenju. Prav Tito in Kardelj demantirata to trditev. Tisti, ki so imeli izjemno srečo, da so kot lovci in politični sodelavci večkrat drugovali z njima, npr. Dolanc, Maček, Kemperl, Fabjan, Svetina in drugi, pravijo, da je Tito v naravo in na lov hodil zato, ker mu je to nudilo ne le telesno in duševno rekreacijo, temveč mu je dajalo tudi pobudo za delo, za nove ideje. Potemtakem je Titovo ustvarjalno osebnost močno prežemala tudi oplajajoča, spodbujevalna povezanost človeka z naravo. Enako velja tudi za Kardelja, ki ga v njegovi navezanosti na slovensko zemljo, na lepote našega sveta, na vrt okoli njegovega doma, na Velo polje, na partizanske gozdove ni vodila leporečna romantičnost, temveč njegova ustvarjalna spoznavnost, da mora človek sam v sebi razčistiti svoj odnos do narave in se zanjo boriti, ko grozijo ekološke katastrofe. Oba — Tito in Kardelj — sta bila kot lovca takšna, da jima ni bilo treba izkazovati kakšne posebne prizanesljivosti in ju pretirano hvaliti. To je lepo izrazil Lojze Briški s temile besedami: »Ko je beseda stekla o uspehih, Tito svojih ni poveljeval. Če je zgrešil, je pač zgrešil. Niso bile zato krive goste veje, spolzka tla ali puška...« Nista imela rada lovcev, ki bi samo streljali. Ko je predsednik Tito pred mnogimi leti gostil tujega državnika, je bil nesrečen, ko je videl, da gre njegov odnos do divjadi samo skozi puško. Tito je nekaj časa opazoval zaporni ogenj, nato pa nejevoljno zamah-

nil z roko, češ da takega vesterna že ne bo gledal.

Takšna sta bila Tito in Kardelj. Vselej sta se povsem preprosto vključila v lovsko bratovščino. Hudo nam je, ker ju ni več med nami. Tolažimo se s tem, da smo njima, ki sta bila ustvarjena za velike napore in ustvarjanje, vsaj kdaj pa kdaj, žal prerediti, omogočili trenutke oddiha in sprostitve.

Tovariši in tovarišice!

Priložnost, kakršna je današnja, nas — hočeš nočeš — sili tudi v razmišljanje, kako in v kolikšni meri se borimo za gospodarsko in politično stabilizacijo naše družbe, saj morajo biti lovci kot nosilci pomembnih družbenih funkcij prav tako v prvih vrstah borcev za stabilnost naše družbe. Predvsem bi se morali vprašati, kaj bi mogli, če bi hoteli, in ne več, kaj bi hoteli, če bi mogli. In kaj bi mogli? Bolje moramo uporabiti ustvarjalnost naših delovnih ljudi. To je dragocen kapital, ki nam lahko pomaga, da v prihodnje še bolj oplodimo naše dosedanje uspehe. Naše besede in prisege na socializem in socialistično samoupravljanje se morajo hitreje spreminjati v vsakodnevno trdoživo prizadevanje za dobro upravljanje in gospodarjenje, za večjo produktivnost dela. Učinkoviteje se moramo dogovarjati in sporazumevati o dohodkovnih odnosih, da bi s skupnimi močmi zmogli tisto, česar ne moremo doseči razdrobljeni in nepovezani. Vsak delavec mora doumeti, da mora vlagati v modernizacijo proizvodnje, da mora z združevanjem dela in sredstev z delavci v drugih tozdihi presegati razdrobljenost našega gospodarstva, in da mora z medsebojno menjavo dela tudi izobra-

ževanje, znanost, kulturo, zdravstvo in druge dejavnosti spreminjati iz gole porabe v pomembne gibalne sile razvoja proizvodnih sil, produktivnosti dela in celotnega družbenega razvoja. Naša himna dela morajo biti potemtakem dejanja, ustvarjalno prizadevanje za družbeni napredek, kajti ni dovolj samo govoriti o svobodi in sreči, četudi bi besede kovali v zlato, kajti nič ne pride samo od sebe, tudi svoboda in napredek nista kot zrel sad, ki sam od sebe pade človeku v naročje. Besede brez dejanj so kot megla, v kateri se kopje nikoli ne zlomi. Sedaj se pogosto dogaja, da se na dolgo in široko pogovarjamo o tem, kaj vse bi potrebovali, česa vsega nam manjka, ne da bi se hkrati resno vprašali, koliko dohodka smo ustvarili in kaj moramo storiti, da bi ga bilo več. Nikoli bolj kot sedaj je nujno naše spoštovanje kulta dela, ker je to hkrati tudi oblika solidarnosti z vsemi v svetu, ki se zgledujejo po naši republiki dela, ki je v marsičem še neuresničena, v masičem pa je prihodnost, ki se je že začela. Delo in ustvarjalnost morata postati pglavitni vrednoti socialističnega samoupravljanja, možnost višje življenjske ravni delovnih ljudi, vključno z možnostjo hitrejšega razvoja nacionalnih kultur in celotne družbene nadstavbe. Prepričanje o tem mora prerasti v materialno silo, iz katere edino lahko črpamo svojo moč, svoje inspiracije in mobilizacijo za uresničevanje velikih in zapletenih nalog današnjega in jutrišnjega dne.

Tovarišice in tovariši!

Ko muzeju dodajamo spominsko sobo, mu želimo vtisniti pečat, kakršnega sta Tito in Kardelj vtisnili našemu lovstvu. Toda kot osebnosti zgodovinskih dejanj sta imela odločilen vpliv na čas in prihodnost vsega človeštva. Bila sta moža zgodovinskih dejanj, ustvarila sta novo podobo državnika in revolucionarja. Tito in Kardelj sta bila predvsem človeka, ki ju spoštujemo zaradi njunih dejanj, zaradi tega, kar simbolizirata nam in svetu, in kar bosta pomenila tudi prihodnjim rodovom. Spomin nanju terja od nas predvsem veliko dejanj na poti, ki je njuna in naša skupna.

Mednarodna razstava psov vseh pasem – Ljubljana 1981

Jože Vester

Letošnja jubilejna, 26. mednarodna razstava psov vseh pasem je bila na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, 22. 8. 1981 (psov lovskih pasem) in 23. 8. 1981 (nelovskih psov), v znamenju praznovanja 60-letnice organizirane slovenske in jugoslovanske kinologije. Pokroviteljica razstave je bila Lovska zveza Slovenije.

Na otvoritvi, ki je bila za vsak razstavní dan posebej ob 9. uri, je vse obiskovalce, razstavljalce in povabljenе goste pozdravil predsednik skupščine Kinološke zveze Slovenije Pavle Bojc. V otvoritvenem govoru je na kratko orisal razvoj slovenske kinologije in povedal, da ima ta razstava še posebno obeležje, da so jo priredili v letu, ko vsa jugoslovanska (predvsem pa slovenska) kinologija proslavlja šestdesetletnico plodnega delovanja. Poudaril je, da ta razstava ni le priznanje Kinološki zvezi Slovenije in njenim skoraj štiridesetim kinološkim društvom ter organizacijam, ki združujejo nad 12 000 članov, ampak da ta kinološka manifestacija tudi prikazuje, kaj so naši kinološki delavci dosegli pri vzreji pasemskih psov v 60-letnem obdobju.

Prav tako je poudaril zgodovinski pomen ustanovitve Kluba ljubiteljev ptičarjev — pionirja jugoslovanske, predvsem pa slovenske kinologije. Otvoritveni slovesnosti so prisostvovali: častni predsednik Ju-

Prirediteljica razstave
Kinološka zveza Slovenije

Pokroviteljica razstave
Lovska zveza Slovenije

Vodja razstave Jože Komočar,
predsednik strokovnega sveta
KZS

ČASTNO PREDSEDSTVO

Lojze Briški, predsednik Lovske
zveze Slovenije

Tomaž Ertl, republiški sekretar
za notranje zadeve

Duško Mijatović, predsednik
predsedstva JKS

Otmár Kreačić, častni predsednik
JKS

Polde Maček, predsednik
poslovnega odbora
Gospodarske banke LB

PRIREDITVENI ODBOR

Predsednik Pavle Bojc

Podpredsednik Miroslav Zidar

Tajnica Stana Šinkovec

Strokovna komisija

Predsednik Blaž Kavčič

Člani

Jože Komočar

Irena Markič

Bruno Končan

Jurij Verovšek

Gospodarska komisija

Predsednik Marjan Žolnir

Člani

Stanislav Goli

Boni Gali

Srečko Šalamun

Propagandna komisija

Predsednik Janko Melanšek

Člani

Marjan Dvoraček

Branko Špindler

Tatjana Ferengya

Anton Oseli

Finančna komisija

Predsednik Mirko Confidenti

Blagajničarka Manca Kužnik

Članica Zlata Albreht

Veterinarska služba

Marko Lokar, dipl. vet.

Komisija za pritožbe

Jože Komočar

Blaž Kavčič

Jože Vester

goslovanske kinološke zveze (JKS) Otmár Kreačić, republiški sekretar za notranje zadeve Tomaž Ertl, sekretar JKS Jovan Milivojević, podpredsednik skupščine Lovske zveze Slovenije Ivan Cvar, prejšnji predsednik skupščine Kinološke zveze Slovenije Polde Maček in drugi številni povabljeni gostje.

Po otvoritvi so pričeli kinološki sodniki z ocenjevanjem psov, ki je bilo prvi dan v 8, drugi dan pa v 11 sodniških krogih. Ocenjevalo je 14 kinoloških sodnikov iz SR Slovenije, eden iz SR Srbije, eden z Madžarske, eden iz Italije, eden iz ZR Nemčije in eden iz Velike Britanije. Sestava sodnikov je bila sicer ustrezna, izkazalo pa se je, da bo potrebno v bodoče navezati več stikov s sodniki iz drugih naših republik kakor tudi iz inozemstva. Delo sodnikov je bilo zelo naporno zaradi velikega števila privedenih psov. Zlasti v nedeljo (drugi dan razstave) je bilo v posameznem sodniškem krogu tudi od 45 do 50 štirinožcev raznih pasem.

Prvi dan razstave je bilo v razstavnem prostoru 279 lovskih psov 38 pasem. Najštevilneje je bila zastopana skupina jamarjev (94 psov; 51 jazbečarjev in 43 terierjev).

Goničev in brak-jazbečarjev je bilo 71, krvosledcev 15 (pse te vrste je v tolikem številu težko videti tudi na razstavah v inozemstvu). Solidno so bili zastopani tudi šarivci,

Angleški poenter

Foto B. L.

Kdl. madžarska vižla

Foto B. L.

Razstavo je odprl Pavle Bojc, predsednik skupščine KZS (četrty z desne). V ospredju Zasavski rogisti. Foto M. Dvoraček

ki so jih razstavljalci privedli 40. Ptičarjev je bilo prek 60, prinašavcev (retriverjev) 18, kar je prav tako redko število na razstavah v inozemstvu.

Po ocenjevanju, ki se je končalo v popoldanskem času, je bil mimohod

(defile) psov prvakov. Posebna komisija pa je izmed njih izbrala še najlepšega psa prvega dne razstave. Izmed vseh psov prvakov posameznih lovskih pasem je bil izbran kot najboljši lovski pes razstave kratkodelaki istrski gonič Dimi, JRGki

60930, lastnik Franc Benčič, Pazin. Drugo mesto je osvojil zlati koker španjel Kazi, ČLP 13280, lastnica Božena Antonovicova, Luhacovice, ČSSR. Tretje pa ostrodlaki nemški ptičar Alf vom Gehrkamp, UDD 111727, lastnik Franc Feuš, Ljutomer.

Drugega razstavnega dne, ki je bil namenjen nelovskim psom, so vodniki-razstavljalci privedli kar 487 psov 78 pasem. Najštevilnejši so bili nemški ovčarji (100 psov). Razveselilo nas je tudi izredno število kraških ovčarjev (30 psov) naše avtohtone pasme, ki so tvorili hkrati samostojen del — posebno razstavo psov te pasme. Vredno posnetanja tudi za druge naše avtohtone pasme psov!

Po defileju najlepših predstavnikov nelovskih pasem je komisija izbrala najlepšega psa drugega dne — staroangleškega ovčarskega psa — bobtaila.

Drugo mesto je pripadlo angleškemu hrtu — greyhoundu, tretje pa črnemu kodru srednje velikosti.

Če ocenimo letošnjo mednarodno razstavo psov v Ljubljani, ugotovimo, da se je ideja pionirjev naše kinologije — ustanoviteljev Kluba ljubiteljev ptičarjev, ki so si že pred 60 leti zadali nalogo približati kinologijo čim širšemu krogu ljudi, v celoti uresničila. Ponosni smo lahko na kakovost pri nas vzrejenih psov, zlasti še naših domačih lovskih in nelovskih pasem. Kakovost privedenih psov na letošnji razstavi je bila dejansko na zavidljivi višini, kar je razvidno iz objavljene preglednice.

Kinološka organizacija je v svojem 60-letnem razvoju dobila tako širok razmah, da so bile nujne tudi organizacijske spremembe. Kinologija že dalj časa ni več stvar posameznikov ali majhnih skupin, saj dobiva vse-splošen družbeni pomen tako v lovski organizaciji, pri splošni ljudski obrambi, kakor tudi na socialno-zdravstvenem področju. V naši družbeni ureditvi moramo kinologijo tako razvijati, da se lahko vklopi v vse elemente družbenega razvoja ter s tem upraviči svoj obstoj in razvoj. Veliko zanimanje občanov, ki so si ogledali razstavo, potrjuje, da smo na pravi poti in da je potrebno kinologijo še bolj približati množicam delovnih ljudi.

Lovska organizacija je že pred leti začela z resnejšimi ukrepi pri razvoju lovske kinologije in uspela, da

Podeljene ocene in nazivi na mednarodni razstavi 22. in 23. avgusta 1981

Ocene	1. dan	2. dan	Skupaj
Odlično	156	302	458
Prav dobro	88	112	200
Dobro	20	54	74
Zadostno	6	6	12
Razred najmlajših	9	13	22
Prijavljeni, a ne privedeni	39	120	159
Skupaj	318	607	925
Nazivi	1. dan	2. dan	Skupaj
CACIB	30	120	150
R. CACIB	21	55	76
CAC	41	71	112
R. CAC	15	32	47
Prvak Ljubljane	28	70	98
Prvak mladih	14	20	34
Skupaj	149	367	517

CACIB — kandidat za mednarodnega prvaka, R. CACIB — rezervni kandidat za mednarodnega prvaka, CAC — kandidat za državnega prvaka, R. CAC — rezervni kandidat za državnega prvaka

jo je zakonodajalec opredelil kot pomemben dejavnik tudi v Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. S tem je dobila kinološka organizacija novo nalogo: urediti vse potrebno, da lovski pes dejansko doseže tisto stopnjo oz. vrednost, ki je potrebna za pravično izvajanje lova. Del naloge je bil uspešno izveden z ustanovitvijo 16 lovskih kinoloških društev, ki naj bi kot najširša kinološka baza prispevala svoj delež k izboljšanju uporabnosti lovskega psa. Težave pa nastajajo pri nekaterih društvih, ki želijo delovati ločeno od baze, mimo lovskih kinoloških društev. Kljub temu so lovska kinološka društva v kratki dobi svojega obstoja upravičila svoje poslanstvo in se uspešno vključujejo v celoten sistem slovenske kinologije; predvsem tista, ki imajo tudi strokovnjake, kinološke sodnike in sodniške pripravnike.

Na 26. mednarodni razstavi so se že pojavila lovska kinološka društva, katerih člani-vodniki so kolektivno razstavili svoje pse. Izrazit primer sta bila LKD Nova Gorica in LKD Ilirska Bistrica, ki sta tako razstavili nad 30 psov. Tudi to naj bi bila spodbuda vsem kinološkim društvom v Sloveniji, da bi začela z lastno selekcijo psov pri svojih članih, kar bo izvrstna priprava za bodoče razstave in tekmovanja.

Naloga prireditelja naslednje mednarodne razstave pa mora biti tudi v tem, da povabi na razstavo najboljše kinološke sodnike, ki so seznanjeni z vsemi spremembami standardov FCI kakor tudi s kinološkimi dogajanjem doma in po svetu. Vedno bolj se zanimajo za naše prireditve tudi inozemski kinologi. Opazili smo, da cenijo našo kinologijo in naše kinološke prireditve, zato se tudi naših razstav radi udeležujejo. Letos je bilo med 750 razstavljalci kar 40 % tujcev.

Kakor ob vsaki mednarodni razstavi psov, tako je tudi za to razstavo Kinološka zveza Slovenije izdala ličen katalog. V imenu pokroviteljice Lovske zveze Slovenije je predsednik njene skupščine Lojze Briški v uvodnih vrsticah kataloga zapisal: »V življenju in delu lovskih organizacij ni novo spoznanje, da je šolan, uporabljen lovski pes sestavni del smotrnejše in učinkovite gojitve divjadi. Kakor se je spreminjala in razširjala vsebina dela lovskih organizacij, tako se je razširjal tudi pomen uporabljivega lovskega psa.

Prvobitna naloga lovskega psa, ki je bil namenjen zgolj učinkovitejšemu lovskemu uspehu posameznika ali skupine, je presežena in vedno bolj izražena ne le v gospodarskem, pač pa tudi v lovskopravičnem in humanem lovu.

Prav tako kakor v lovstvu velja tudi v kinologiji, da je čvrsta organizacija z jasnimi smotri porok za uspešno delo. Z ustanovitvijo lovskih kinoloških društev in z njihovo trdno povezanostjo z lovskimi družinami ter s stalnim in tvornim sodelovanjem med lovsko in kinološko organizacijo so ustvarjene tudi možnosti za ustreznejše vrednotenje in s tem tudi za vsestranski razvoj lovske kinologije. Oblikovanje programov

lovskih kinoloških društev in Kinološke zveze Slovenije, ob upoštevanju stvarnih potreb lovske in športne kinologije, pomeni nadaljnjo pristnejšo povezanost z življenjem, delom in potrebami lovskih organizacij pri uresničevanju njenih ciljev in programov.«

Menim, da so navedene predsednikove besede in dejstva, skupno z uspehom, ki ga je požela razstava, kažipot za nadaljnje delo vseh kinoloških društev, ki naj bi svoje skupne uspehe kakor tudi uspehe posameznih članov prikazala na bodočih kinoloških razstavah. S tem naj bi republiške, zvezne in mednarodne prireditve dobile še širši razmah in večji pomen.

Rogaška gora, njeni gamsi in – sokol selec

Alfonz Koser

I.

Vsak, ki jo spozna, jo vzljubi. Rogaška gora je bila v pradavnini pred milijoni let, tam, kjer si podajajo roke alpski svet, panonsko nižavje in Kras. Med Celjem, Krapino in Ptujem se razprostira rogaška pokrajina, kjer stoji naša lepota. Pravzaprav je hrib, ki po svoji višini izjemoma zasluži ime gora. Kjerkoli po rogaški okolici se sprehajamo, povsod nam je pred očmi Rogaška ali Donačka gora, ki kaže od vsake strani drugačno podobo. Če jo gledamo z južne, zahodne ali severne strani, ima tri »roge«. Zato ji pravijo tudi Rogač in Rogatec. Domačini so ji dali celo vzdevek »Mali Triglav«. Če pa jo gledamo z vzhodne strani, je kakor mehikanski klubok.

Njeni najpogostejši imeni sta Rogaška gora in Donačka gora. Že leta 1896 se je J. Orožen v Planinskem vestniku zavzemal za ime Rogaška gora in zavračal ime Donačka gora. Toda na zemljepisni karti, ki jo je leta 1950 izdal Geografski zavod C. I. J. A. v Beogradu, je navedeno Donačka gora. To ime je dobila po cerkvi sv. Donata. Sicer so pa na splošno v posameznih stoletjih v glavnem uporabljali tale imena: Ro-

gaška gora (19. stoletje), Rogaška gora (18. stoletje), Rogač (konec 17. stoletja), Rog (17. stoletje), Rog kmeta Gobca (16. stoletje), Rogaška krona (15. stol. in konec 14. stol.), Krona slovenskih grofov (14. in 13. stoletje), Krona (od 10. do 12. stoletja), Krona kralja Sama (od 7. do 9. stoletja) in Mons Claudius — Klavdijeva gora (1. stoletje).

Najbrž bo kdo vprašujoče skomignil z rameni ob nazivu »Krona slovenskih grofov«. Vendar je točno. Tudi Tine Stiplovšek piše v svojem članku v Nedeljskem dnevniku, od 27. 7. 1976, med drugim: »V začetku vladavine Celjskih grofov so imevali Donačko goro: Krona slovenskih grofov. Habsburžani so jo pozneje preimenovali v Rogaško krono. Znano je, da se je naša večna mladenka pozneje imenovala samo Krona... Skoraj neverjetno se zdi, a vendar je res, da so bili Rogaški grofje predhodniki Celjskih grofov. Še več, slovenski plemiški rod 'Gospodov Rogaških' se je pojavil že okrog leta 960. In ga sledimo vse do leta 1512.«

Čeprav ima Rogaška gora le 883 m nadmorske višine, pa nas z njenega vrha očara lepota, ki se razgrinja pred našimi očmi daleč na vse strani: proti jugu, severu, vzhodu in

Pogled na Rogaško goro iz precejšnje daljave z južne strani. Razločimo tri njene vrhove — »Mali Triglav«.

Foto A. Koser

zahodu. Ob vedrem, jasnem vremenu vidimo Julijske Alpe s Triglavom, avstrijski Graz-Gadec, madžarski Balaton — Blatno jezero in tako dalje. Za planince in priložnostne obiskovalce je možen dostop na vrh le po lovski stezi, ki se v serpentinah dviga po severni strani gore. Steza je vkopana od planinskega doma do vrha. Planinski dom so leta 1979 dogradili člani Planinskega društva Sloga iz Rogatca. Dom, ki je prikopna izletniška točka, stoji nad tamkaj najvišje ležečo kmetijo Štefana Polajžerja-Gorška, ki je tudi lovec in hkrati čuvár živalstva in rastlinstva Rogaške gore.

Masiv je na južni in jugozahodni strani zelo strm, s previsnimi stenami in gruščnimi drčami. Te strmoli obrašča grmičevje in nizko drevje, ki se le v manj strmih legah oblikuje v slabo rastoče gozdne sestoje. Na konglomeratu, ki mu pravijo »rženjak«, so se razvila plitva tla. Zaradi skalovitosti in hude strmine tla mestoma niso poraščena, marveč gole skale štrlijo v »nebo«. Ta mesta so idealna skrivališča za divjad.

Zaradi strmin in plitkih tal je jugozahodno področje kot varovalni pas zaščiteno pred izkoriščanjem. Še zlasti je zavarovan pragozdni rezervat na severni strani Rogaške gore. Postopek za zavarovanje je sprožil

leta 1963 Zavod za spomeniško varstvo v Mariboru. Njegov predlog je bil sprejet v letu 1965. Odredba je v »naravni rezervat« zajela 27,78 ha pragozdu (Ur. list SRS, št. 3/65).

Po odredbi na tem območju brez posebnega dovoljenja ni dovoljeno sekati, izkopavati, trgati ali drugače uničevati rastlinje in spreminjati obliko tal. Prepovedan je tudi vsak poseg, ki bi spremenil sestavo tal in porušil naravno biološko ravnateljše. Predvideno je še dodatno zavarovanje parcele v k. o. Kupčinj vrh. S tem bi se površina naravnega rezervata povečala za okoli 8 ha, kar bi bilo tudi v korist divjadi in drugemu živalstvu proste narave.

Vodni izviri so na vseh straneh gore, vendar izpod 600 m višine. Rogaška gora je še zlasti čudovita za nas lovce. Pomeni nam toliko kakor na primer trentarskim lovcom — Trenta. Območje Rogaške gore je razdeljeno na lovišča lovskih družin Stoperce, Žetale in Rogatec.

Rogaška gora nudi zavetje divjadi številnih vrst. Po ustnem izročilu je imel nekoč na Rogaški gori svoje rastišče tudi divji — veliki petelin. Na njenih pobočjih se stalno zadržuje trop gamsov, ob vznožju gore pa imajo odlična stanišča divji prašiči in srnjad. In sokol selec je še pred nedavnim gnezdil v skalnatih nedrjih — Rogaške gore.

Kolikor je znano, pred letom 1943 na območju Rogaške gore nikoli nihče ni videl — gamsa. Po pripovedovanju kmeta Štefana Polajžerja je prva videla gamsa na Rogaški gori njegova, sedaj že pokojna žena. Bilo je med okupacijo februarja 1943, tedaj ko je on — njen mož ležal hudo bolan v mariborski bolnišnici.

Tistega februarskega dopoldneva je kopala in odmetavala sneg, da naredi okoli 100 m dolgo gaz do studenca, kjer je takrat Gorškova domačija dobivala vodo za ljudi in živali. Med delom pa opazi v rovtu nad domačijo črno žival, ki nepremično strmi vanjo. Nikoli prej še ni videla take živali. Potem je o črnem »vragcu« pripovedovala otrokom. Ko se je mož vrnil iz bolnišnice, je tudi njemu povedala, kakšno žival je videla.

Brž ko je Polajžer okrevail, se je podal v Rogaško goro, da razreši uganko o novi živali. Kmalu je v snegu našel sled, ki se je razlikoval od sledov srne, divjega prašiča in jelena. Še najbolj so bili odtisi podobni sledem domače ovce. Saj ovce niso le bele, tudi črne so. Da, najbrž je žena videla črno ovco, ki je pobegnila pri kaki »raciji«, ker so takrat nemški okupatorji plenili sem in tja po domačijah.

Po nekaj mesecih ugibanja se je tudi Štefanu nasmehnila Diana: v skalovitem predelu svoje domačije, imenovanem Planina, je zagledal — gamsa.

V letu 1943 je Polajžer videl tega gamsa še nekajkrat in celo ugotovil, da je samec — kozel. V jeseni navedenega leta je pa gams izginil. Nihče ga ni več videl, niti sledil. Obveljala je trditev, da je gamsa ustrelil kak divji lovec. Na veliko veselje pa se je spomladi 1944 gams spet pojavil, vendar ne sam, z njim je bila tudi družica — gamsova.

Polajžer in drugi lovci domačini trdijo, da so gamsi prišli na Rogaško goro zaradi tega, ker je nemški okupator preveč vznemirjal pohorsko področje. Tako naj bi se s Pohorja pregnani gams prek Konjiške gore in Boča zatekel na Rogaško goro. Tu je našel dokaj zadovoljiv življenjski prostor, zato je semkaj pripeljal še samico — gamsojo kozo.

Poleti 1944 je gamsova povrgla mladiča in na Rogaški gori je bila že gamsoja družina. Potem se je tropič vsako leto pomnožil za dve, tri

živali. Sedaj (v letu 1981) gamsja kolonija v Rogaški gori šteje okoli 15 živali.

Zakonito je bil prvi gams-kozel na Rogaški gori uplenjen leta 1970. Odstrelil ga je Franc Vodušek ml., gospodar LD Rogatec. Sicer pa z gamsi na Rogaški gori gospodarijo LD Stoperce, LD Žetale in LD Rogatec, ki so leta 1971 sklenile dogovor o varstvu in odstreljevanju te divjadi. Na celotnem območju Rogaške gore planirajo letni odstrel gamsa-kozla, gamsove in mladiča (kozliča ali kozice). Zanimivo je, da se stalež gamsje kolonije na Rogaški gori ne poveča nad 15—16 živali, pa naj bo planirani odstrel izvršen ali ne.

Ko me je obiskal blagajnik naše LD Rogatec — Valter Frangeš-Vlado, mi je med drugim tudi pripovedoval, kako je v prsku leta 1980 na Rogaški gori uplenil svojega prvega gamsa. Lani je namreč članstvo LD Rogatec odstrel gamsa prisodilo njemu.

Za spremstvo se je priporočil svojemu stricu Vinku Kitaku, ki je sicer kmet, vendar izvrsten lovec in dober poznavalec revirja. On tudi zelo dobro pozna prehod na obojni strani gore tik pod vrhom, ob strmih pečinah, previsih in globelih.

Sredi dneva, 14. novembra, sta krenila. Težko sta hodila, saj sta gazila sneg, ki ga je vrglo čez noč. Ko sta prišla do Malega dvora, sta spodila trop sedmih gamsov. Karih sto metrov naprej pri Srednjem vrhu, pod piramido — kota 715 m — ju ponovno presenetita dva gamsa, ki sta se pripodila s prisojne strani. Še najbolj pa sta bila lovca preseščena, ker je kozo gonil star, močan kozel, tisti, ki sta ga iskala.

Prav tedaj potegne močan veter, ki dvigne sneg in strica potisne iz ravnotežja, da mu spodrsne in omahne. Kozel za trenutek obstane. Vlado hoče izkoristiti priložnost, dvigne puško, toda rokavica se prehitro dotakne sprožilca. Odjekne strel in krogla se zabije 15 metrov pred lovcema v drevo. Vlado zavpije: »O, tristo vrabcev!«

Se razume, da tisti hip gamsa ni bilo več.

Pričelo se je mračiti in lovca sta morala sestopiti.

Drugo jutro — 15. novembra — je bil oster mraz, 12 stopinj pod ničlo. V dolini megla, na gori vetrovno. Sicer pa — le kdaj je Rogaška gora brez vetra? V celem letu je samo kake tri dni mirna.

Jugozahodna stran Rogaške gore: 1. Gorškova domačija, 2. Kamenškovo skalovje, 3. Sončna ura, 4. Mali dvor, 5. Veliki dvor

Tega dne sta bila Vlado in stric Vinko bolje opremljena, tudi z derezami. Zaradi vetra sta morala zalezovati z vzhodne strani. Pod Malim dvorom sta najprej zagledala srednje staro kozo, nekaj korakov naprej pa mladega kozla. Oba sta ležala, utrujena od prskanja.

Lovca sta ju previdno obšla in se v kritju velike skale približala Kamenškovi planji, kjer je stojišče na skali, imenovani Nos. Stojišče je dostopno le s severne strani.

Silno nevaren teren; pod skalo je okoli 100 m globok prepad. Če ti spodrsne, nikoli več ne boš šel na gamsji lov! Tu na skali spodnese noge ne le človeku, tudi živali. Pod tem skalovjem so že večkrat našli ubito srnjad, posebno v prsku.

Lovca torej previdno stopata nad prepadom, predvsem zaradi svoje varnosti, a tudi zaradi gamsov, ki se tu najraje zadržujejo. Opazita sveže sledove v snegu, skok za skokom. Obstaneta na robu previsa. Vlado

Rogaška gora (883 m) stoji severovzhodno od Rogatca, blizu hrvaške meje. S Pohorjem ima »zvezo« prek Boča in Konjiške gore.

Gamsi na paši

Foto I. Napotnik

dvigne k očem dvogled, ki mu pokaže starega izbranca. Pocuka strica za nahrbtnik, ko ga zagleda že tudi on, kako leži na polici. Kljub utrujenosti in vetru drži glavo pokonci. Roglji se mu svetijo v sončni luči

in čop na hrbtu mu vihra v vetru. »Stric, uživajval!« šepne Vlado. Pogled na lepo žival je oba lovca prevzel. Kar pozabila sta, da stojita na prostem, brez kritja, le kakih 100 korakov od gamsa.

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 16. avgusta do 15. septembra 1981 so z območja 45 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 679 trupel živali oz. njihovih delov: 465 lisic, 17 psov, 81 mačk, 8 goved, 1 veverice, 3 zajcev, 35 srn, 61 jazbec, 7 kun in 1 volka.

Virološki inštitut veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 88 živalih z območja 13 naslednjih občin:

Celje (1 mačka), Idrija (5 lisic, 1 mačka in 1 srna), Kranj (1 lisica), Laško (7 lisic, 1 mačka in 1 srna), Ljubljana Moste-Polje (1 lisica), Logatec (3 lisice in 3 goveda), Mozirje (2 lisici in 1 govedo), Murska Sobota (5 lisic), Nova Gorica (23 lisic, 1 mačka in 1 govedo), Ptuj (1 lisica), Škofja Loka (15 lisic in 1 jazbec), Tolmin (9 lisic in 1 jazbec) in Vrhnika (1 mačka).

Med živalmi, obolelimi za steklino, je bilo še vedno največ lisic — 81,82 %, domačih živali 10,23 %, ostalih živali pa 7,95 %.

Še nadalje se zmanjšuje število občin z ugotovljeno steklino (v tem poročilu 13, v prejšnjem 15). V tem mesecu pa je bila steklina ugotovljena pri več živalih (12,97 %) oz. njihovih delih, poslanih na pregled, kakor v prejšnjem mesecu (8,12 %).

Ugotovljeno je tudi več primerov stekline med domačimi živalmi (7,1 % več kakor v prejšnjem mesecu). Pri domačih živalih so steklino ugotovili pri necepljenih govedih (5 goved), ki so bila na paši, ter pri mačkah (5 mačk).

Iz tega sledi, da morajo lovske organizacije oz. njihovi člani v sodelovanju s službami, odgovornimi za zatiranje stekline, še naprej vso skrb posvečati redčenju lisic in pokončevanju potepuških ter necepljenih psov in mačk.

Ljubljana, 21. 9. 1981.

Republiška veterinarska uprava

A ni bilo veliko časa za opazovanje. Drugega izhoda ni bilo, kakor priti k deset korakov oddaljenemu skri-venčenemu gabru.

Pa naprej prepustimo besedo Vladu, naj on sam opiše napete zadnje trenutke tega lova:

»Ko stric napravi tri korake v rahlo globel, mu spodrsne in pade. Ne, padcu ni bilo vzrok njegovih 65 let, pač. pa dereza, ki se mu je zagostila v skalni razpoki. Zgrabilo me je pri srcu. Zakričal nisem, pač pa skočil k stricu, ga ujel za nahrbtnik in preprečil najhujše. Za čudo, gams je še držal! Samo veter, ki je bučno pihal od gamsa proti nama, je rešil položaj. Potem sem se jaz hitro potegnil h gabru v kritje. Tudi stric je bil že za menoj. Oba živčna od pre- stanega strahu se umiriva in daljnogled nama v udolbini za kozlom pokaže še gamsovk, ki prav tako leži in negibno zre v dolino. Nisva dolgo čakala, ko kozel nenadoma vstane, se otrese snega, se malo usloči in opravi svojo potrebo. Slika črno na belo... Enkratni prizor! Meni najbrž nikoli več ponovljiv. Odprem varovalko in križ se ustavi na plečetu. Strel! Sneg se pordeči in gams na mestu obleži... Zadnji grižljaj — borova vejica, ker na Rogaški gori ni rušja... Sestop z gamsom je bil težaven. Zato sva dogodek s stricem tem bolj zalila na njegovi domačiji. Štirinajstletni gams je tehtal brez glave 27 kg, kasneje pa je ocenjevalna komisija njegovim rogljem prisodila 99,8 točke.«

III.

Štefan Polajžer, takrat 15-letni fant, je prvič videl sokola selca v Rogaški gori v začetku pomladi leta 1925. Pritegnili so ga klici in posebno vreščanje v zraku. Nad previsno steno sta krožila dva para in napadala drug drugega. To je bil boj za gnezdišče in hkrati tudi paritev. V spopad so se vmešavali tudi krogarji in razne druge ptice. Seveda takrat Štefan še ni vedel, da je ta ujeda sokol selec (*Falco peregrinus*). Ljudje so ga imenovali »mali kragulj«, kar je dokaz, da je sokol selec živel na Rogaški ali Donački gori že pred letom 1925.

Natančneje so si lovci in tudi drugi lahko ogledali to ptico šele jeseni leta 1938, ko je »malega kragulja« ustrelil takratni lovozakupnik doktor Bratanič. Le-ta in nadučitelj So- tošek, kateremu je Bratanič sokola

podaril, je ptico dal preparirati. Na- gačeni sokol selec-samec še sedaj služi kot učni pripomoček na osnov- ni šoli v Rogatcu.

»Selec« pravzaprav ni ustrezno ime, ker je v srednji Evropi stalna ptica. Le iz severnih delov Evrope se seli proti jugu. Sokol selec je dolg od kljuna do konca repa 38 do 48 cm. Samec je velik kakor golob, samica kot vrana. Ima dolge, ošiljene peruti in dolg rep, ki se proti koncu nalah- no oži. Njegov let je podoben golob- jemu, le da priložnostno zadrži pe- ruti in od časa do časa polzi skozi zrak z zadržanimi perutmi. Od dru- gih naših sokolov se loči po temnej- šem hrbtu in glavi; lisi pod očeso- ma sta široki, temni in dobro opaz- ni. Ima temno rjave oči in kljun svetlo moder. Vošččenica, veke in noge so rumene. Vse od leta 1925 dalje sta v Rogaški gori gnezdila po dva para, najraje v previsni steni Sončne ure* Kamenškovega skalov- ja in v skalovju Veliki dvor. Obe gnezdi sta bili na jugozahodni legi v nadmorski višini od 650 do 700 m. Najboljše gnezdišče v steni Sončna ura je zasedel najmočnejši par. Boji za gnezdišči so trajali tudi do štiri- najst dni, po eno ali tudi več ur na dan. Premagani sokoli so odleteli navadno proti zahodu, v smeri proti Savinjski dolini.

Po končanem parjenju je ostalo vse mirno. Le tu in tam je bilo opaziti kak prelet. V gnezdih, ki sta ju zani- krno spletla zmagovita para v Sonč- ni uri in v votlinah Velikega dvora, sta samici znesli navadno po 4 jajca. V času valjenja je bilo opaziti v bližini gnezda le samca, ki je pri- našal hrano valeči samici. Po enem mesecu se je v vsakem gnezdu izva- lilo troje ali četvero mladičev. Ko so bili lačni, so se oglašali s tihimi »fint-fint-fint«.

Skoraj vsako poletje je Polajžer opazil, da je k »domačim« sokolom priletelo na »obisk« nekaj sokolov selcev od drugod. Odkod, se ne ve, saj drugod v Sloveniji ni znano no- beno drugo gnezdišče sokolov te vrste. Zanimivo, da tudi ob takih nekajurnih »srečanjih« ni šlo brez pretepov, vendar ne tako srditih ka- kor spomladi. Ob pretepu so se oglašali z visokimi »kek-kek-kek« in s kratkim, tankim »kiak«. Ob gnez- denju pa je bilo večkrat čuti ponav-

* Domačini imenujejo skalo Sončna ura zato, ker so po njej ugotavljali čas. Usek te skale je namreč tak, da njegova senca kaže dnevni čas.

ljajoč se »vi-dju«. Slabo vreme so sokoli naznanjali s hreščecimi gla- sovi. Polajžer meni, da so na »obisk« priletavali sokoli, ki so spomladi iz- gubili »bitko« za gnezdišče v Ro- gaški gori. Prileteli so namreč iz zahoda in se tudi vračali proti za- hodu, v isto smer torej kakor spo- mladi.

Polajžer je povedal, da je samo enkrat splezal do mladičev v gnez- du. Dejstvo je, da je bilo tisto po- mlad v enem izmed gnezd izjemno šest mladičev. Štefanova radoved- nost bi bila kmalu tragično poplača- na. Ko je priplezal h gnezdu, sta priletela stara dva, ga obletavala s kriki preplaha, se mu zaletavala v hrbet in ga obdelavala s kljunom in kremplji. Pri tem je zanimivo, da so starima dvema priletele pomagat tudi druge ptice, tako da je bil v steni nadvse glasen vrišč. Polajžer

je bil končno srečen, da je odnesel le buške in na več mestih krvavečo kožo ter razcefrano obleko. Zgubil je tudi klobuk, ki ga nikoli več ni našel. Sklenil je, da nikdar več v steno, to je prepovedal tudi svojim otrokom.

Mladiče v gnezdu sta krmila oba stara dva, samica in samec. Ko so bili še v puhu, sta jim prinašala ptice pevke. Brž ko so nekoliko zrasli, pa sta jih hranila z večjimi ptiči, zlasti z divjimi in domačimi golobi. Zanimivo je, da sokol selec lovi vse v zraku, s strahovito nagli- co, da napadena ptica komaj utegne zaživkati, kaj šele pobegniti.

Nekoč smo v zasilnem zaklonu se- deli trije lovci. Zagledali smo go- loba grivarja v njegovem značilnem hitrem letu. Tedaj pa se je izpod neba potegnila kot blisk leteča ptica — samica sokola selca. V hipu je bil v zraku šop perja, kakor da bi goloba zadel strel dobro pomerjenih šiber. V istem trenutku je bil golob že tudi v krempljih odlične lovke. Ni torej čudno, da je sokol selec najboljši izmed ujed za sokolarjenje na malo divjad.

Drugič sva s tovarišem — prav tako iz zaslona — opazila sokola selca, ki je priletel s kosom v krempljih in sedel na drevo. Ko ga je začel skub- sti, sem po svoji stari navadi po- gledal na uro. Prav tako sem po- gledal na uro, ko je bil »kosek« oskubljen. Točno tri minute! Tedaj pa se je tovariš v zaklonu premaknil

Sokoli selci: levo — samec; v sredini — samica, ki ima širše zalisce (temna lisa pod očesom) kakor samec; desno — samica v prvem letu starosti

in povzročil šum. Sokol se je zdrzil in spustil plen. Toda bržčas mu je bilo v istem hipu že žal, kajti medtem, ko je oskubljenec padal z veje proti tlam, se je sokol bliskovito vrgel za njim, ga v zraku zgrabil s kremplji, in odletel s plenom proti gnezdju. Oba sva se čudila. Če tega ne bi videla, ne bi verjela! Stari se nikdar niso selili, pač pa so odleteli mladiči neznano kam. V jeseni in pozimi smo sokole malokdaj videli visoko v zraku. Večinoma so se zadrževali v previsih pod »streho« Sončne ure in Velikega dvora. Nikdar tudi niso napadali domače perutnine, izvzemši golobe.

Drugega sokola selca je jeseni leta 1955 odstrelil zastopnik Ornitološkega zavoda iz Ljubljane. Že nekaj let prej naj bi izvršil ta odstrel, vendar Lovska družina Rogatec tega ni dovolila. Šele na posebno priporočilo iz Ljubljane je prošnji ustregla. Tedaj je bil v veljavi republiški lovski zakon iz leta 1954, ki sokola selca ni ščitil. Sicer pa sokola selca ni ščitil noben predvojni in povojni lovski zakon vse do leta 1966, ko je to ujedo popolnoma zavrnil Zakon o lovstvu, objavljen v Ur. listu SRS, št. 22, od 7. 7. 1966.

Kljub temu pa Lovska družina Rogatec niti svojim članom, kaj šele drugim, ni dovolila odstreliti »malega kragulja« oziroma sokola selca. Vseskozi se je dobro zavedala, da je edino »registrirano« domovanje te ptice na Slovenskem Rogaška gora.

Predstavniki Ornitološkega zavoda iz Ljubljane, ki je prišel odstreliti sokola, je dva dni stanoval pri članu naše LD, na lovu pa ga je spremljal Polajžer. Le-ta je tudi poskrbel, da je gost odstrelil samca; Polajžerju se je samice zdelo bolj škoda.

Po odstrelu tega sokola se je raznesla govorica, da sokoli selci ne gnezdijo več v Rogaški gori. Vendar to ni bilo res. Ta neresnična vest je zašla celo v glasilo Lovec. V številki 4 (april) 1980 je v zapisu o življenjskem jubileju Štefana Polajžerja med drugim natisnjeno, da je bilo od odstrela te redke ujede njegovo gnezdo prazno. Vendar je res, da so že naslednje leto (1956) pa vse do leta 1972 v Rogaški gori še vsako leto gnezdili sokoli selci.

S tem v zvezi moram omeniti, da sta leta 1966 avstrijska lovca-sokolarja iz Salzburga želela odkupiti vse tri mladiče iz gnezda v Sončni uri.

Ponujala sta velik denar. Toda LD Rogatec je prošnjo odklonila. A če bi vedela, kaj se bo z gnezdjem zgodilo, bi z obema rokama sprejela ponudbo. Tik pred tem namreč, ko so bili sokoliči godni za oddajo, je prišla do gnezda kuna in pomorila vse tri.

Toda tudi kuna ni naredila konca sokolom selcem v Rogaški gori. Vse do leta 1972 je uspešno gnezdil v Rogaški gori vsaj en par, če ne dva para teh ujed. Od tega leta dalje pa obe gnezdišči sokolov selcev v Rogaški gori zasedajo — krokarji. Najbrž so bili številnejši krokarji močnejši, pa so jih pregnali.

Pri tem je pa zanimivo, da sokoli selci Rogaške gore še niso pozabili. Vsako leto na spomlad priletijo v skalovje Rogaške gore na paritev, na svojstveno svatovanje. Lovcu, ki spremlja njihove polete v višinah okrog vrha Rogaške gore, se milo stori ob misli, da prihajajo semkaj po slovo, kakor da nikdar več tukaj ne bodo gnezdili...

Najbrž je ob vsem tem umesten predlog, da bi bilo treba sokolu selcu priskočiti na pomoč z odstrelom precejšnjega števila krokarjev. Toda, tudi krokar je zaščiten...

V OKTOBRU in NOVEMBRU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovka organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen samec in jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele ter damječja košuta in tele

divji prašič
Odstrel vodeče svinje ni dovoljen do 1. 11.

srnjak
do 31. 10.

srna in mladič

medved

mufon oven in mufonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza in mladič

jazbec

polh
do 15. 11.

volk

zlatica, belica, dihur, od 1. 11.

divja mačka, od 1. 11.

poljski zajec

mlakarica, črna lisica, regelj, krehelj

poljska jerebica

fazan

gozdni jereb-petelin

golob grivar, grlice

njivska gos

veliki kljunač in kozica

kragulj in skobec

11. X. vzide ob 6.13 in zaide ob 17.24

26. X. vzide ob 6.34 in zaide ob 16.57

11. XI. vzide ob 6.57 in zaide ob 16.35

26. XI. vzide ob 7.17 in zaide ob 16.21

= 6. X., ☺ = 13. X., ☾ = 20. X., ☀ = 27. X.

= 5. XI., ☺ = 11. XI., ☾ = 18. XI., ☀ = 26. XI.

Njihove stečine so v vejevju

Janko Perat

Pred leti, v septembru, sem srečal prijatelja, notranjskega lovca. Vprašal sem ga, če hodi zdaj kaj na jelena, ko je ruk. Odgovoril je:

»Ne, ne utegnem! Zdaj je čas za polhanje.«

Moj notranjski prijatelj pa ni edini, ki so ga očarale polharske noči, da zaradi njih zanemari celo zalaz na jelena. Številni so, ki jih je prevzel čar polšjega lova. Tudi mene. Zame ni prave jeseni, če pozno v septembru ali zgodaj v oktobru ne preživim nekaj jasnih noči v gozdu, če ne morem uživati tajinstvenih lepot polšjega lova. Kajti take noči so rojevale legende in zgodbe, so navdihovale in še navdihujejo pisatelje in pesnike ter so zapuščale v ljudski zavesti predstave in verovanja. Noč ima svojo moč, pravi slovenski pregovor, ki tembolj velja o polharski noči. Zmrači se. Kakor pričakovanje je vse obsegajoči mir, ki se kmalu sprevrže v skrivnostno šelestenje v obršah drevov. Oglasi se kihanje in čudno, smehu podobno cviljenje. Hudič je prignal polhe na pašo. V teminah gozda, kjer je že zavládala noč, se oglasi zamolkel stok trpeče duše — mala uharica. Zbudila se je in pripoveduje v svoji govorici, da je lačna. Na drugem koncu temnega gozda se oglasi fantovskemu vrisku podoben, le za oktavo nižji »uuhuhu« lesne sove. Obe sestrični se pripravljata na lov, na zajtrk.

Uharica se kakor senca tiho spreleti, sede na vejo stare bukve zraven poti in se zastrmi v mimoidočega človeka s svojimi velikimi srepečimi očmi, ki jih ne more obračati, zato pa mora obrniti glavo, kadar pogleda v drugo smer. Toda kljub veliki svetlobni moči svojih oči se nanje ne zanese popolnoma. Ona mora še slišati, da predmet ali pojav ustrezno zazna in dojame. Pa še ne verjame in preverja, da bi se jà ne zmotila. Zato se razpotegne kvišku, da naenkrat postane dvakrat večja in dvakrat tanjša. Njene velike oči pa se svetlikajo skozi vse gostejšo noč. Grozljivo!

Preplašeno človeško bitje pohiti iz teme na jaso. Tam je svetleje. Toda tisti hip tjakaj prileti še lesna sova, zagleda človeka. Oba sta iznenadena. V pre-

senečenju sova stegne svoje krempljaste noge v levo in desno, zaplahuta, se v zraku postavi pokonci in skorajda lebdi na mestu kakor postovka, samo da je njena drža pokončna, nakar hušne in izgine v temo. Preplašeno človeče pa je prepričano, da se mu je prikazal »sveti duh«. Gorje, če ta hip kje v bližini še zaruka jelen ali zaboka splašen srnjak!

Medtem se je dvignila luna iznad obzorja in začela razkošno razsipati svojo srebrnino. Uboga človeška para, ki je na večer sama zašla predaleč v gozd, se naenkrat ne znajde več! Svet se ji zdi ves spremenjen, neznan — hudič jo je zapeljal.

Lani sem se namenil, da bom šel po sledovih teh legend, verovanj in pripovedovanj, da bi odkrival skrivnosti. Zdi se mi, da sem nekatere odkril, pri drugih sem resnico le zaslutil, nekaj jih je pa še ostalo — in ostal je mik.

V začetku septembra, še pred jelenjim rukom, sem se v ranem jutru, pravzaprav je bila še noč, povzpел na prežo na robu poseke, da počakam na jelenjad, ki se vrača s pasišč. Preža je

zgrajena v mladem bukovju, kakih sto korakov proč pa je nekaj starejših bukev, ki so bile takrat polne žira. Levo od preže, kakih dvesto korakov stran, se boči razdrapano robovje. Pred mano je obsežna jasa.

Ko sem prišel k preži, je bila še popolna tema. Prvi krajec je bil zašel že pred nekaj urami. Povzpem se na prežo, razporedim okrog sebe svoje reči: v odmaknjen kot nahrbtnik, da mi ne bo v napotje, puško takó, da bi mi bila lahko vsak hip pri roki in prav tako dvogled. Nakar obmirujem v pričakovanju...

Vse je tako tiho; v zraku je slutnja novega dne. Kar naenkrat pa na moji desni zašelesti, kakor da bi skozi veje potegnil veter. Šum se naglo bliža, senca hušnejo med vejami mimo mene, nekatere kar po ograji visoke preže, in že so mimo. Šum se oddaljuje, utihne med robovi. »Hudič je odgnal polhe spat,« pomislim. Gotovo jih je bilo nekaj deset. Toda če bi se bil prestrašil, in strah, kakor vemo, ima velike oči, bi jih videl nekaj sto, tisoč in še hudiča povrh.

Hudič polhe pase

Slika iz Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske

Poljši par pri iskanju hrane

Foto J. Papež, Diana

Jaz pa, ki stavim samo na razum in dokaze, sem tisti hip prvič prišel na misel, da se polhi drže svojih stalnih stečin v vejevju. Sklenil sem, da bom zadevi to jesen namenil več pozornosti.

Polhi dan prespijo v polšinah v skalovju. Tu prespijo tudi svoj dolgi zimski sen. Le poleti, ko je najtopleje, si nekateri poiščejo začasna bivališča v drevesnih duplih ali verigastih gnezdih, potem ko si jih najprej mehko nasteljejo s svežim bukovim listjem. Večina polhov pa tudi poleti ostane v svojih stalnih bivališčih, v skalovju, od koder se v mraku skoraj vsi hkrati odpravijo na pojedino, na bukov žir. Ko prilezejo iz polšin, se brž povzpnejo na naj-

bližje drevo, s tega na drugo in tretje. Tako gre gonja po vejah naprej do bukev, ki so polne žira. Včasih je taka pot dolga tudi po nekaj sto metrov, odvisno od tega, kako tesno drevesa stoje skupaj, ker polhi precej slabše skačejo z veje na vejo kakor veverica. Koder so veje goste in se medsebojno prepletajo, tečejo vsi polhi drug ob drugem v isti smeri. Kadar je pa možno napredovati le po eni veji in le s te veje odskočiti na vejo sosednjega drevesa, pa polhi na debelejšem koncu veje čakajo, da gre tisti spredaj sam do konca tanke veje, na njej zaniha, odsune in skoči na najbližjo vejo sosednjega drevesa. Drug za drugim pridejo polhi na vrsto, vsi zanihajo, odsunejo,

skočijo in se ulovijo na veji. Niti eden ne zgreši, niti eden ne pade.

Polhi se ponavadi čim manj zadržujejo na tleh. Samo pomanjkanje hrane na drevju, kadar npr. žir že odpade, jih prisili, da stikajo tudi po tleh. Tako hudič goni polhe na pašo zvečer. Proti jutru, preden se zdani, jih pa spet odžene k počitku. Človek te gonje ne sme zmotiti, sicer se utegne zgoditi, da se hudič spravi nanj. Zapelje ga, da v gozdu zaide.

Priča sem bil, kako je hudič zapeljal mojega prijatelja.

Prijatelj me je povabil v svoj vikend v Rakov Škocjan, da bi tam okrog skupaj polhala. Vabilo sem z veseljem sprejel in se proti koncu septembra zglasil pri njem v njegovem lepem vikendu in v še lepši dolini Rakovega Škocjana.

Bilo je že pozno popoldne, zato sva šla brž nastavljat. Prav blizu njegovega vikenda. Jaz sem bolj površno pazil, kje hodiva, in se bolj zanimal za bukve z žirom. Predvideval sem, da moj prijatelj dobro pozna gozd tam okoli, saj svoj vikend obiskuje že petnajst let.

Ko sva šklope nastavila, je bila že noč. Vrnila sva se v vikend, kjer sva si pripravila večerjo, sedela pri odprtem kaminu, se grela in kramljala. Prišežem, da nisva pila žganja. Samo vino!

Okrog desetih sva krenila na obhod. Bila je medla mesečina že zahajajočega prvega krajca; svet kakor v pravljici, ves drugačen kakor podnevi. Brez težav sem našel prvo bukev, kjer sva nastavila. Toda do druge nisem našel poti. Zaprotil sem gostitelja, da me kot poznavalec terena on vodi. Toda vljudno je vztrajal, da imam jaz kot gost vso prednost. No, nekako sem le našel drugo bukev. Kako priti do tretje pa nisem imel pojma.

»Vsaj smer mi pokaži!« vztraja gostitelj. »Ta je pa dobra! Če bi vedel za smer, bi našel tudi pot.«

»Saj sem vedel. Nimaš sistema. Vidi se, da nisi pravi polhar. Sistema nimaš!«

Nisem maral ugovarjati. Navsezadnje sem bil le gost. Moj gostitelj jo udari kar počez in zaide v goščavo. Veje so se mu uprle in ga niso pustile naprej. Nekoliko opraskan se je umaknil. »Hudičeve veje! Tolkle so po meni, kakor da bi bil veter,« je potožil. Medtem sem že opazil preseko, ki naju je pripeljala do tretje bukke. Četrta nama je zopet povzročila težave.

»Saj sem vedel! Sistema nimaš,« me je kar naprej kritiziral. Pojdi nekam, sem si mislil in ob prvi priložnosti obstal v temi in pustil gostitelja, da je

sam taval naprej. Prepričan sem bil, da se manj znajde kakor jaz. Hudič ga je že dobil v svojo oblast in ga vodil po stranpoteh. Čujem ju, kako prodirata naprej. Slišim gostitelja, kako zopet nekaj brunda o sistemu. Naenkrat pa njegova krepka kletev!

»Aha, se že boji!« sem škodoželjno pomislil. Obide me zlobna misel. Da bi ga še bolj ustrašil, nabere polna pljuča sape in kakor jezen jelen zarukam. Nato še enkrat. Potem pride do mene tresoč se, proseč in preplašen glasek: »Jaaankoo, kje si?«

Jaz pa tiho kot miška.

»Jaanko!« spet slišim. Nisem mogel več vzdržati. Zasmel sem se na ves glas. Takrat se mi jezno odzove:

»Kaj se dereš! Raje mi pridi pomagat!« Skočim k njemu in spoznam, da se je zagozdil v špranjo med skalnatimi skladi. Komaj ga izvlečem. Naprej nisva iskala, ampak sva se vrnila v vikend, oddaljen le kakih tristo korakov.

Gostitelj mi je še pred nedavnim sveto zagotavljal, da vse doslej ni mogel najti tam okoli tiste špranje in da naju je tiste noči gotovo zapeljal sam hudič.

Pri odkrivanju poljšjih skrivnosti sem posegel tudi po knjigah. Bral sem zanimivost, da so že Rimljani cenili polšje meso kot poslastico. V ta namen so sužnji za patricije pitali polhe kar v gajbah, ki so jih imenovali »glisaria«. Potemtakem ni res, da je polhanje samo slovenska oz. notranjska navada. Kaj pa, če so Rimljani prišli do tega spoznanja pri nas, pri staroselcih na Notranjskem?

Niti v knjigah pa nisem našel odgovora na vprašanje, kaj je tisto, ki sproži v polhih nagon, da imajo v letih, ko bukev bogato obrodijo, po dve legli namesto enega, ali niti ne enega, če se obeata preslaba letina. Ali smemo domnevati, da vpliva na njihovo hormonsko delovanje bukovovo brstje oz. zarodki »cvetov« v brstju?

To bi bilo morda še nekam sprejemljivo. Toda, kdo sovam pove, da bo leto polšje? V poljšjih letih imajo sove po 5—6 mladičev, v »suhih« letih pa le po 2—3. Ampak moramo vedeti, da se sove parijo že v februarju in imajo mladiče že v marcu! Da navsezadnje tudi pri tem nima hudič krempljev vmes?

tam dolgih in ostrih zim večinoma ne poznajo. Poprečne letne temperature se namreč gibljejo od 7° C do 9° C. Podnebje je pretežno pod vplivom morja, le v srednjem in južnem delu države kaže celinski značaj.

Približno 27 % celotne površine je pokrite z gozdom, vendar se delež gozda dokaj menja. Okoli mesta Suhla je prava gozdna pokrajina, saj je tam pokritih z gozdom kar 50 % površin, medtem ko ima poljedelsko področje okoli Leipziga le 13 % gozda. Med drevesnimi vrstami je najbolj zastopan bor (nad 50 %), potem smreka pretežno v višjih predelih in rdeča bukev. Hrast — nemški simbol — je udeležen le s 5 %. Druge vrste dreves so manj zastopane. Vse njivske površine dokaj intenzivno obdelujejo, pri čemer seveda uporabljajo tudi agrokemična sredstva. Glavne kulture so: rž, ječmen in krompir na revnejših tleh ter pšenica, ječmen in sladkorna pesa na rodovitnejših. Tretjino zasejejo z ozimnimi žiti. Četrtno površin pokrivajo travniki, pretežno v severnem delu na revnejših peščenih tleh.

Po lovskem svetu

Lovstvo in divjad v Nemški demokratični republiki

Borivoj Terčelj

Konec junija letos smo obiskali svetovno lovsko razstavo v Plovdivu. Razstava, o kateri je naše glasilo že poročalo, je bila nadvse zanimiva. Prav tako pa so bili tudi zanimivi neposredni stiki oz. razgovori z lovskimi predstavniki držav, ki so sodelovale na razstavi.

Na razgovor sta nas povabila tudi predstavnika lovstva NDR, dr. Horst Ruffer, deželni gozdarski mojster, in Dietrich Horstman Horst, višji gozdarski mojster.

Odzvali smo se povabilu in z naše strani razgovoru prisostvovali: Polona Terčelj, Boris Leskovic, Franc Vogler in avtor članka.

Prijetno kramljanje je trajalo debeli dve uri, v katerih smo se pobilže seznanili z lovstvom v NDR. Predvsem smo zvedeli, da tudi pri njih vedno bolj poudarjajo zaščito divjadi. Gospodarski učinek lova, ki je bil še pred časom poglavitni, postaja nekoliko manj pomemben.

Nemška demokratična republika (NDR) meri približno 108 300 km², od tega je 85 900 km² lovnih površin. Kar 80 % lovnih površin je pri nadmorski višini do 300 m, pretežno na peščenih tleh. Preostali del zajema višje predele, kar pomeni v NDR največ 1214 m (kolikor je visok Ficklberg). Tla so, kot omenjeno, peščena, zastopani pa so tudi gnajsi, granit, apnenec in škrilavec. V srednjem delu NDR, okoli Potsdama in Frankfurta na Odri, so glavni del vodne površine, ki obsegajo nad 2000 km².

NDR ima razmeroma mnogo padavin, od 500 do 1100 mm letno (pretežno dež v poletnih mesecih). Snežna odeja pokriva srednji del dežele od 30 do 40 dni, le v goratem delu lahko obleži tudi do 150 dni. Potrebno pa je omeniti, da

Lovska organizacija

Leta 1953 je bil v NDR sprejet zakon o urejanju lovstva, s katerim je postala vsa divjad ljudska last.

Lovci so organizirani v lovskih družbah, ki so pravno samostojne in delujejo v skladu s svojimi pravili, predpisi, zakoni in državnimi navodili. Lovske družbe so odgovorne območnim svetom, katerih predsedniki so kot vodje lovstva v območju zadolženi, da z navodili in nasveti pomagajo pri lovskem gospodarjenju.

V 920 lovskih družbah je včlanjenih okoli 40 000 lovcev, rejcev in vodnikov lovskih psov, sokolarjev in lovcev na »roparice«. Lovci in sokolarji morajo opraviti lovski izpit. Lovci se s sklepom zbora lovske družbe sprejeto v njeno članstvo. Letna članarina je od 10 do 100 mark, odvisno od osebnih dohodkov posameznika.

Vsaka lovska družba upravlja tri ali štiri lovske revirje, ki leže skupaj in merijo po 1000 do 4000 ha, in vodi lovsko gospodarstvo po pogodbi o lovskem gospodarjenju. Pogodbo sklene vsako leto z državnim gozdarskim obratom.

Za lovsko gospodarstvo so odgovorni državni gozdarski obrati. Na razpolago imajo posebne finančne

Na razgovoru s predstavnikoma lovstva NDR v Plovdivu

Foto B. Terčelj

sklade za izboljšavo biotopa, za povračilo lovske škode in nadomestitev izgub divjadi. Vse to opravljajo v tesni povezavi z lovskimi družbami.

Ministrstvo za poljedelstvo, gozdarstvo in prehrano je kot vrhovni državni organ odgovoren za planiranje in izvajanje lovske dejavnosti. Območni lovski sveti določajo meje lovskih revirjev in imenujejo vodje revirjev. Z navodili tudi pomagajo okrožnim lovskim svetom.

Okrožni lovski sveti so zadolženi za registracijo in vodenje lovskih družb, za pravilno lovsko gospodarjenje oz. da nadzirajo gospodarjenje lovskih družb.

Vsako omenjeni državni organ ima v pomoč lovski sosvet, ki z nasveti pomaga pri vseh zadevah iz strokovno lovskega in političnega področja. Lovskim sosvetom pa pomagajo še komisije za posamezne zadeve.

Lovsko gospodarjenje

Cilj lovskega gospodarjenja v NDR je predvsem zaščita divjadi, z namenom, da pri ustrezni gostoti človeku čim bolj koristi. Lovske družbe in gozdarski obrati si prizadevajo, da bi v okviru določene gostote divjadi dosegli kar največjo produktivnost, kar pomeni čim več uplenjene divjadi v okviru optimalne gostote posamezne populacije.

Ob tem ne zanemarjajo tudi kakovosti trofeja, saj velja močna trofeja

za dokaz uspešne in zdrave populacije. Lovcu pa pomeni dovoljenje za odstrel trofejne divjadi, ki ga dobi od lovske družbe, nagrado za njegovo požrtvovalno delo.

Pri lovskem gospodarjenju v NDR je glavna parkljasta divjad. Za damjeka, jelenjad in muflona so določena večja lovskogospodarska območja gozdnih površin. Za divjega prašiča določena območja pa zajemajo manjše površine posameznega okrožja (nekaj lovskih družb).

Višina dopustnega staleža divjadi posamezne vrste se določa z bonitiranjem. Revirji za jelenjad, damjeka, muflona in srnjad so razvrščeni v štiri tipe, ki jih določajo: nadmorska višina, delež gozda in gozdni sestav. Na osnovi kakovosti in količine hrane revirje delijo v šest bonitetnih stopenj. Na bonitetne stopnje vplivajo grmovne, zeliščne in travnate površine, predvsem pa krmne njive in krmne jase.

Na osnovi bonitetne stopnje se za vsako inačico, ki jih je lahko potemtakem 24, z zakonom določi dopustna gostota populacije. S tem se poskuša doseči ravnesje med visoko produktivnostjo in škodo, ki jo povzroča divjad.

Tudi bonitiranje območij, ustreznih za divjega prašiča, opravljajo po podobnih merilih, le da sta pri tem zelo pomembna delež listnatega gozda in dolžina meja med gozdom in poljem.

Tudi za malo divjad določajo lovskogospodarska območja in pri tem upo-

rabljajo vse znanstvene ugotovitve. Pomembno pozornost posvečajo lisici, ki je najpomembnejši vir krzna, a tudi glavni prenašalec stekline. Meso uplenjene divjadi in kožuhovina sta last države. Vendar so lovske družbe soudeležene pri izkupičku. Tako ima vsaka lovška družba svoj finančni sklad, iz katerega poleg drugega izplačuje tudi nagrade za uplenjene »roparice«, pa tudi za pravičen odstrel male divjadi. Preostali denar lovske družbe uporabljajo za dodatno izobraževanje članov, zrejo lovskih psov in podobno. Uplenitelju velike divjadi ostaneta trofeja in cvrček.

Glavne vrste divjadi

Jelenjad

Jelenjad je včasih živela na celotnem področju dežele, vendar se je pozneje umaknila v večja strnjena gozdna področja, zaradi vse gostejše naseljenosti ljudi in krčenja gozdnih površin. Sedaj jelenjad živi na 30 % gozdnih površin. Najbolj ji ustrezajo gozdovi v okolici Mecklenburga, dokaj pogosta pa je jelenjad tudi v okolici Frankfurta na Odri, Potsdama in Magdeburga.

Stalež je v letu 1980 presegel 40 000. V letu 1979 pa je bilo odstreljene 22 300 jelenjadi. Gospodarjenje z jelenjadjo je odvisno od tega, ali je le-ta glavna ali drugotna vrsta divjadi v območju. Družbe, ki gospodarijo s populacijo jelenjadi, ki je ekološko in biološko povezana, se morajo povezati v tako imenovano »jelenje območje«, ki obsega od 30 do 100 tisoč hektarov in populaciji zagotavlja dobre življenjske možnosti v vseh letnih časih. Največja dopustna gostota spomladanskega staleža je 1,2 do 3,5 jelenjadi na 100 ha. Računa se s 75% prirastkom na spomladansko številčnost (1. april).

Pri odstrelu skušajo posnemati »naravni vzorec«. Jeleni so razdeljeni po kakovosti v pet razredov. Odstreljujejo predvsem zelo mlade in zelo stare jelene, živali srednjega razreda pa po možnosti ne. Odstrel telet in enoletnih jelenov (šilarji) naj bi bil do 60%, odstrel zrelih 10—14 letnih pa približno 15 % glede na celotni odstrel jelenov. Za vsako območje posebej določijo minimalna merila za odstrel (v vsakem starostnem razredu), da je zadoščeno osnovnim gojitvenim smernicam.

Enaka merila veljajo tudi za košute in teleta-košutice.

Lovna doba na jelene je od 1. avgusta do 31. januarja, na košute in teleta pa od 16. septembra do 31. januarja. Glavna načina lova sta zalaz in lov s psi. Jeseni in pozimi izvajajo tudi kombinirane love s pritiskom, predvsem na košute in teleta. Lov na jelena pa je seveda najpomembnejši v roku. Odstrel pri mesečini je nelovski.

Jelena kakor drugo parkljasto divjad je dovoljeno streljati le s kroglo. Jelenjad dodatno krmijo, bodisi s pridelkom kar na krmnih njivah oziroma zalagajo krmišča. Za orientacijo naslednje: za vsak kos jelenjadi dnevno položijo 2 do 3 kg silaže ali pese ali krompirja, 1 do 2 kg sena in 0,5 kg želoda ali kostanja ipd.

Poprečna teža odstreljenih košut (iztrebljenih) je 70 kg, poprečna teža zrelih jelenov pa od 120 do 160 kg. Teža rogovja se giblje od 5 do 7 kg; najtežja rogovja imajo do 10 kg. Približno 3 do 5 % jelenjih rogovij prejme medalje. Rogovja z nad 210 točkami so izjeme.

Damjek

Damjek se je v NDR močno razširil v 18. stoletju, lovsko zanimiv pa je postal šele konec 19. in v začetku 20. stoletja. Zaradi ugodnih možnosti za lovsko gospodarjenje staleže damjeka plansko povečujejo.

Najbolj gosto je damjek naseljen v območju Neubrandenburga, Schwerina, Potsdama in Magdeburga. V območjih nad 500 m nadmorske višine se damjek ne pojavlja. Čeravno odstrel damjekov stalno povečujejo (leta 1964 — 853, 1979 pa 8000), je številčnost te divjadi občutno večja in je bila leta 1980 ocenjena na 18 000. Zaradi zelo ugodnih lastnosti te divjadi se vedno več lovskih družb ukvarja z gospodarjenjem z damjekom. Ob tem so zanimive izkušnje nekaterih lovskih družb, ki imajo v svojih revirjih tako jelena kot damjeka in ugotavljajo, da se ti dve vrsti odlično prenašata.

Tudi pri gospodarjenju z damjekom se lovske družbe povezujejo v večja območja. Gostota spomladanskega staleža je lahko od 3 do 12 živali na 100 ha, odvisno od tega ali je damjek glavna ali drugotna divjad.

Merila o odstrelu so osnovana predvsem na starosti živali in kakovosti rogovja; delež mladih 1- do 2-letnih jelenov naj bi bil od 60 do 70 %;

V NDR gojijo tudi sokolarstvo, ker je ta zgodovinska vrsta lova nemška kulturna dediščina

delež zrelih pa do 20 % celotnega odstrela jelenov.

Lov na damjeka se začne 1. septembra in konča 31. januarja, na košute in teleta pa traja od 16. septembra do 31. januarja.

Lov na damjeka izvajajo prav tako kakor na jelena. Damjeka ni potrebno krmiti. Delno se izboljšuje biotop (krmne njive, saditev kostanja); damjek brez večje škode prebije zimo tudi brez človeške pomoči.

Teža košut doseže 30 do 35 kg, zrelih jelenov pa do 60 kg. Teža rogovja se giblje okoli 2,5 kg in medaljo doseže okoli 2 % rogovij.

Muflon

Muflona so okoli leta 1910 uvozili s Korzike in Sardinije. Največja in najpomembnejša populacija muflonov živi v Harzu. Ta populacija ni doživela nikakršnih križanj z ovcami, zato še danes živali iz te populacije uspešno uporabljajo za nove naselitve. Dokaj pogost je muflon tudi v Thüringenu, deloma pa so ga naselili tudi v okolici Potsdama in Neubrandenburga. Nekatero populacijo

ravninskih muflonov se dosti dobro razvijajo. Stalež muflonov v državi dosega približno 4700, odstrela pa jih letno okoli 800. Muflone nasekujejo v območju, kjer živi jelenjad, ker se ti dve vrsti dobro prenašata in ne motita druga druge.

Če predstavlja muflon v nekem lovišču glavno vrsto divjadi, je predpisana gostota spomladanskega staleža 3 do 10 živali na 100 ha. Prirastek se računa 50 do 70 % na spomladansko številčnost.

V merilu za odstrel sta upoštevanji zlasti starost in velikost polžev. Zrel oven bi moral imeti rogove z zavitim ali skoraj zavitim lokom primerne premere. Odstrel takih ovnov pa zajema največ 25 %, odstrel mladih pa približno polovico celotnega odstrela. Ovni dosežejo zrelost pri 6 do 8 letih. Brezpogojno pa odstrelijo vse muflone s kakršnimikoli znaki križanja z domačo ovco.

Lovna doba na muflone-ovne je od 1. avgusta do 30. aprila, lov na ovce in jagnjeta pa od 16. oktobra do 31. januarja. Glavna načina lova sta

V Zollgrünü, kjer je izobraževalni center za kmetijsko in lovsko stroko v NDR, vsako leto priredijo tudi tečaj za lovke

s preže in na zalaz; odstrel ob mesečini je nelovski.

Zimsko krmljenje je potrebno v višjih legah, medtem ko v ravninskih predelih izboljšujejo biotop (življenjski prostor). Poprečna dolžina rogov je 85 cm, medalje pa doseže okoli 20 % rogov.

Srnjad

Srnjad naseljuje področja celotne države, toda njena gostota je različna. Najgostejše je naseljena na območjih okoli Mecklenburga in Dresdena.

Celoten stalež srnjadi v NDR je ocenjen na okoli 300 000, letno pa odstrelijo po ca. 188 000 kosov. Količina odstrela je zelo odvisna od dolžine in ostrosti zime. Spomladanska številčnost je odvisna od bonitete lovišča in dosega do 12 živali na 100 ha. Ker je srnjad teritorialna divjad, je gojitev in gospodarjenje z njo omejena na lovske revirje, vendar po enotnih okvirnih smernicah. S štetjem ni možno ugotoviti dejanskega staleža, zato s štetjem ugotovljeno število povečajo tudi do 100 %, da dobijo približno točen sta-

lež. Prirastek je od 90 do 110 % na pomladanski stalež srn. Vendar tako ugotovljeno število v poletnih mesecih še preverjajo s preštevanjem. Srnjak povsem dozori s 5 do 7 leti; srnjakov te starosti odstrelijo približno 15 %. Največ odstrelijo enoletnih (lanščakov), približno polovico (planiranega odstrela srnjakov). Pri srnah je nekoliko drugače, saj srnic odstrelje 40 do 50 % od planiranega odstrela srnjadi ženskega spola.

Lov na srnjaka je dovoljen od 16. maja do 15. oktobra, enoletnike (lanščake) pa je dovoljeno odstreljevati že od 1. maja. Lov na srne in mladiče traja od 16. septembra do 31. januarja. Lovijo s preže ali na zalaz, največji čar pa je seveda lov v prsku.

Posebni izboljšavi biotopa za srnjad se ne lotevajo, saj ta divjad že v veliki meri izkorišča izboljšave življenjskega prostora za jelenjad in damjeke.

Kakovost srnjadi se izboljšuje. Poprečna teža iztrebljenih srn je 12 do 15 kg, teža iztrebljenih srnjakov (in brez glave) pa 16 kg. Le 0,2 % srnjačjih rogovij doseže medaljo.

Divji prašič

Ta divjad se je precej razmnožila. Povečanje staleža se opaža zlasti po letu 1971. Tudi pri močno povečanem odstrelu ni neugodnih posledic za populacijo. Vendar je odstrel treba izvajati po smernicah. V letu 1963 je bilo v NDR odstreljenih ca. 20 000 divjih prašičev, v letu 1979 pa kar 95 000.

Spomladi 1980 je bil stalež ca. 70 000. Za najugodnejšo gostoto imajo v NDR ca. 4 prašiče na 100 ha nižinskega področja, v višjih legah pa polovico manj. Prirastek v normalnih letih cenijo na ca. 140 % staleža.

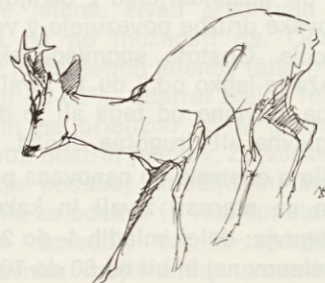
Merilo za odstrel je predvsem starost. Merjasec je zrel z vsaj 5 leti starosti, vendar je odstrel merjascev tega razreda dovoljen le v višini 5 % celotnega odstrela prašičev. Kar 75 % pa odstrelijo mladičev (pujski in ozimci). Zaščiteni so 2- do 4-letni merjasci. Breje in vodeče svinje so zaščitene od 15. februarja do 15. septembra, sicer je pa lov na prašiče dovoljen celo leto.

Glavna načina lova na divje prašiče sta zalaz in lov s preže; lov je dovoljen tudi ponoči ob luni. Jeseni in pozimi jih lovijo tudi na skupnih lovih s pritiskom, vendar je za tak lov potrebno posebno dovoljenje pristojne oblasti.

Divje prašiče v dolgih in ostrih zimah krmijo, da zmanjšajo škodo na divjadi (pogini). Krmijo pa jih tudi spomladi, da zmanjšajo škodo na poljščinah.

Poprečna teža svinj je okoli 60 kg, merjascev pa 85 kg, izjemoma pa odstreljeni merjasci tehtajo tudi do 150 kg (iztrebljene živali). Približno 0,1 % merjaščjih čekanov doseže medaljo. Skupna teža uplenjenih prašičev je kar 40 % celotne teže vse uplenjene divjadi v NDR.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

Lovska organizacija

Zakaj različne odkupne cene za uplenjeno divjad?

To vprašanje si slovenski lovci zastavljamo že nekaj časa. Težko si razlagamo podatke o tako velikih razlikah v cenah, kakor jih lahko ugotovljamo v tem letu. Malo je kriva temu tudi nevoščljivost, kajti zgodi se, da tisti, ki doseže za uplenjeno divjad ugodnejšo ceno, tega ne pove drugim, temveč obdrži zase. Omeniti je tudi treba, da zveš za cene bolj mimogrede. Za začetek naj navedemo naslednji podatek: za uplenjeno srnjad I. vrste plačujejo odkupovalci od 155 do 232 din za kilogram. Večje ugodnosti ponujajo odkupovalci na območjih, kjer se njihovi interesi srečujejo. Kaj pomeni takšna nesmotna konkurenca pri odkupu in zbiranju uplenjene divjadi, bi lahko ocenili, če bi odkupovalci dali na razpolago podatke. Brez dvoma je režija v takih primerih večja, dosežen pa je manjši ekonomski učinek, ki ga mora odkupovalec izravnati drugod. Nekatere delovne organizacije sicer poskušajo javno prikazati čiste račune. Brez zlobe moramo ugotoviti, da so mejo, do kam naj bi šla informacija o »dohodkovni povezavi«, postavili oni. Ne vemo, ali so v obračunu upoštevale izvozne stimulacije, kakšni so nujni stroški administracije, kako in po koliko se samoupravno odstopajo devize in devizne pravice. Vemo tudi, da odkupovalci plačujejo uplenjeno divjad v drugih republikah po višjih cenah. Trdijo, da gre v tem primeru za organiziran odkup večjih količin, kjer so stroški po enoti manjši, pa tudi kvaliteta je boljša, manjši izpad pri zmrzovanju, manj je skritih napak in podobno. Neprepričljivi argumenti, medsebojno nezaupanje, različna obravnava posameznih lovskih organizacij in drugo, vse skupaj narekuje temeljitejšo razpravo in zahteva premike, kako se lotiti razrešitve teh vprašanj.

Na pobudo predsedstva skupščine Lovske zveze Slovenije je svet za gospodarska in finančna vprašanja pri LZS sklical razgovor s predstavniki delovnih organizacij, ki odkupujejo uplenjeno divjad. Razgovora, ki je bil 3. 9. 1981 v Ljubljani, so se udeležili predstavniki: ABC Pomurka iz Murske Sobote; DO Agrotehnika-Gruda, TOZD Lovce, TOZD Zunanja trgovina — Ljubljana; Perutnine iz Ptuja; Primorja-Export iz Nove Gorice; Zveze lovskih družen Gorica in Lovske zveze Slovenije.

Razprava je bila živahna, odprli smo vrsto vprašanj, poskušali prepričati drug drugega, vendar je marsikaj ostalo nedorečeno. V ključnih vprašanjih smo končno le dosegli soglasje in sprejeli naslednja stališča:

1. Pozitivno je bila sprejeta pobuda o sklicu razgovora. Navedene delovne organizacije so se dogovorile za sodelovanje, zlasti pri nastopu na tujem tržišču, z namenom da ne bi prihajalo do pojavov nelegalne konkurence.

2. Sprejeta je bila pobuda, da se temeljna vprašanja med lovskimi in odkupnimi organizacijami reši s samoupravnim sporazumom, upošteva načela skupnega vlaganja in tveganja. To naj ne bi pomenilo, da se uvajajo monopolni odnosi, pač pa mora medsebojna povezava temeljiti na čistih dohodkovnih odnosih in poštenih konkurenčnosti.

3. Izvoz uplenjene divjadi je skoraj v celoti usmerjen na konvertibilno področje in je pomemben tako za delovne organizacije kakor za celotno družbo. S prodajo divjadi se ne dosega samo devizni priliv, temveč se s tem dopolnjuje ponudba drugih vrst mesa.

4. Večja odkupna podjetja imajo cene za uplenjeno divjad usklajene ob sicer različnih stroških za zbiranje in hlajenje. Večje lovske organizacije združenega dela imajo odkup in prodajo divjadi urejeno komisijsko prek Agrotehnike-Grude. Cene se dokončno oblikujejo po izvršenem izvozu.

5. Zveza lovskih družen Gorica že nekaj let sama vodi zbiranje in hlajenje uplenjene

divjadi. Izvozne posle opravlja Primorje-Export in dosega večji ekonomski učinek. Devize in devizne pravice prepuščajo izvozniku.

6. Z letom 1982 bo v ZR Nemčijo možno izvažati le izkoženo divjad. Izvozniki ugotavljajo, da bo s tem dosežen manjši ekonomski učinek. Potrebna bodo tudi vlaganja za ureditev zbiralnih prostorov, za usposobitev kadrov in organizacijo dela. Odkupovalci opozarjajo, da bomo zaradi skromnejše produktivnosti dosegli manjši devizni priliv.

7. Izrazito neustrezne so sedanje nesistemske rešitve glede uvoza krogelnih lovskih nabojev. V primeru, ko se postavlja vprašanje, kako izvršiti zaradi pomanjkanja nabojev plan odstrela in s tem tudi plan izvoza, je težko še naprej trditi, da so krogelni naboji športna oprema. Lovska organizacija si mora prizadevati, da se naboji, ki so potrebni za izpolnitev odstrelnih načrtov, obravnavajo kot reprodukcijsko blago.

8. Sprejet je bil dogovor, da se izhodišča za samoupravni sporazum pripravijo takoj in da je sporazum potrebno sprejeti do konca letošnjega leta.

Poročilo o razgovoru in sprejeta stališča je kasneje obravnaval svet za finančna in gospodarska vprašanja pri Lovski zvezi Slovenije in podprl načrtovane akcije, posebej je izpostavil vprašanje glede nabave krogelnih nabojev.

Sprejel je naslednja stališča in priporočila:

1. V okviru lovske zveze je potrebno izpeljati akcijo za razrešitev vprašanj okoli odkupa divjadi po samoupravni poti. Sporazum naj v imenu lovskih organizacij z delovnimi organizacijami-odkupovalci sklene Lovska zveza Slovenije. Sporazum se pred tem da v javno razpravo.

2. Svet poziva zveze lovskih družen, naj sledijo zgledu Zveze lovskih družen Gorica. Poskrbijo naj za bolj organiziran odkup divjadi in skupen nastop do odkupovalcev. Delovnim organizacijam, ki odkupujejo divjad, pa svet priporoča, naj se dogovarjajo o skupnem enotnem gledanju na odkup, enotni določitvi cen, razdelitvi odkupnih območij, odpravi nelojalne konkurence in negospodarnega zbiranja.

3. Vsaj enkrat letno naj odkupne organizacije seznanijo lovske organizacije z doseženimi uspehi pri izvozu. Poročila naj vsebujejo vse podatke, ki vplivajo na oblikovanje cen (stroški zbiranja, hlajenja, izvozne stimulacije itd.).

Če hočemo vse našete probleme in zastavljene naloge razrešiti, moramo slovenski lovci nastopiti skupno, organizirano in zavzeto, tako kot smo v preteklosti izpeljali že mnogo nalog. Svet pričakuje, da bodo prav predlogi in priporočila lovcev največ pripomogli k temu, da bomo uspešneje urejali skupne zadeve.

Janez Markoli,
predsednik sveta
za gospodarsko-finančna
vprašanja pri LZS

Daleč pred goničem se je ustavil in prisluhnil Foto F. Ponti

Lovski praznik v Zgoniku pri Trstu

Člani Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine »Doberdob« so v soboto in nedeljo, 12. in 13. septembra 1981, priredili v Zgoniku pri Trstu svoj četrti lovski praznik.

Prireditve se je pričela s koncertom Zasavskih rogistov iz Šmartnega pri Litiji pred osnovno šolo »Prvi maj 1945«.

V prostorih osnovne šole je društvo organiziralo »okroglo mizo«, kjer je vse goste in ostale prisotne pozdravil predsednik Jožko Pahor. V svojem govoru je orisal zgodovino društva, ki deluje peto leto, in namen lovskega praznika. Še posebno je naglasil, da je eden izmed pomembnih ciljev društva slovenskih lovcev v Italiji, da prispeva svoj delež k ustvarjanju dobrih odnosov med tamkajšnjim slovenskim in italijanskim živ-

ljen, še zlasti k enakopravnim in tovariškim odnosom lovcev obeh narodnosti. Njihovo lovsko društvo mora postati most, ki bo združeval slovenske lovce v zamejstvu in jih povezoval s slovenskimi lovci v njihovi matični domovini — SR Sloveniji, kakor tudi s slovenskimi lovci na avstrijskem Koroškem.

Pozdrave društvu »Doberdob« so prinesli tudi: član predsedstva skupščine Lovske zveze Slovenije Bojan Škrk; predsednik Zveze lovskih družin Koper Narcis Družina, ki je v imenu LZS podelil zaslužnemu članu društva Alešu Mikolju odlikovanje — red za lovske zasluge III. stopnje; predsednik Tržaške lovske federacije Giovanini; tajnik Goriške lovske federacije Moroni; v imenu zgoniške občinske uprave in v imenu Zdru-

Pri »okrogli« mizi na lovskem prazniku v Zgoniku: (v prvi vrsti z leve) predstavnik ZLD Koper Narcis Družina in zastopstvo LZS Bojan Škrk, Veljko Varičak in Boris Leskovic

ženja slovenskih športnih društev v Italiji pa je vse pozdravil Boris Simoneta.

Po ogledu dveh kratkometražnih filmov o divjadi so udeleženci obiskali še lovsko razstavo, ki so jo člani društva »Doberdob« uredili v pritličju osnovne šole. Tovariško srečanje je bilo ob zakuski z lovskim golažem in polento ter ob domačem vinu. Za glasbo je poskrbel ansambel Lojzeta Furlana, ki je marsikoga potegnil tudi na plesišče.

Drugi dan lovskega praznika, 13. septembra, se je že ob 9. uri pričelo tekmovanje lovcev v balinanju. Od 8 četveric, ki so nastopile, je zmagala eki-

pa Doberdob; na drugo in tretje mesto pa sta se uvrstili ekipi iz Divače in Materije. Nastopil je tudi lovski pevski zbor iz Dekanov, ki je zapel venček priljubljenih.

Presenetljivo mnogo udeležencev 4. lovskega praznika v Zgoniku je dokaz, da si je Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine »Doberdob« v petih letih delovanja ustvarilo ugled in pridobilo priznanje. To mu je tudi velika spodbuda za nadaljnje plodno delovanje, hkrati pa tudi spodbuda za pripravo 5. lovskega praznika prihodnje leto.

Boris Leskovic

Zasavski rogisti igrajo pred šolo v Zgoniku

LD Trnovski gozd je razvila svoj prapor

Lovska družina Trnovski gozd, ki gospodari z loviščem na visoki Trnovski planoti med Vipavsko dolino, Čepovanskim dolom in dolino Tribuščice, je 19. 7. 1981 ob tridesetletnici svojega obstoja in v počastitev 40-letnice vstaje slovenskega naroda razvila svoj prapor. Hkrati je izdala tudi lično opremljeno brošurico, ki seznani bralca z razvojem in uspehi te lovske družine. Seveda ni šlo brez značke, na kateri je simbol Trnovskega gozda — divji petelin — nekdanja številna divjad. Sedaj je divji petelin v Trnovskem gozdu zelo redek, zato ga je LD zaščitila. Značko je z občutkom za lepoto oblikoval Jurij Mikuletič. Da bi divjega petelina ohranili in mu morda celo izboljšali življenjske možnosti, so gozdarji proglasili petelinov glavni življenjski prostor za gozdni rezervat. Tu ne sekajo, ne grade cest in ne pogozdujejo. Tako z združenimi močmi in zglednim sodelovanjem skušamo ohraniti to lepo in redko divjad.

Slovesno razvitej prapora je bilo v lovišču pod mogočnimi starimi jelkami, v kraju, imenovanem »Pri žagi«. Poleg številnih članov LD in njihovih svojcev so se slovesnosti udeležili zastopniki sosednjih lovskih družin, krajevnih skup-

nosti, TOZD gozdarstvo Trnovo, delegacija pobratenega Lovskega društva Kozara iz Laktašev pri Banjaluki ter drugi prijatelji narave in lovstva.

Po pozdravu je starešina LD Trnovski gozd Bogdan Krivec na kratko orisal razvoj LD, njeno delo in uspehe ter sedanje stanje. Ing. Janko Žigon, vodja TOZD gozdarstvo Trnovo, ki je bil tudi boter, je v slavnostnem govoru orisal pomen gozda in ga prikazal kot življenjsko skupnost žive in nežive narave, ki ima mogočen in blagodejen vpliv na življenje človeka, živali in rastline. Zato ga moramo čuvati, gozdarji in lovci pa tesno sodelovati. Obojim zdrav in ohranjen gozd koristi. Slovesnost je popestril izbran kulturni program, v katerem sta sodelovala pevski zbor »Zlatorog« iz Vipave in »Topničar« iz Trnovega. Mladinka pa je prebrala odlomek iz črtice F. S. Finžgarja »Na petelina«. Žal je slovesnost zmotil dež, ki je pričel rositi prav sredi najslovesnejših trenutkov — razvitja prapora in pripenjanja spominskih trakov. Kljub dežju pa je slovesnost potekala po programu. Dan prej je LD Trnovski gozd izvedla tudi družinsko in meddružinsko tekmovanje v streljanju na umetne golobe in v tarčo »srnjak«. Zmagovalcem so podelili pokale na slovesnosti »Pri žagi«. Nagrajeni pa so bili tudi najzaslužnejši člani LD, ki so dobili priznanja za dolgoletno in nesebično delo v lovišču in lovski družini. Naj bi bili zgled mladim članom, ki včasih preveč mislijo na lov in premalo na varstvo in gojitev divjadi!

Lovišče in divjad Trnovskega gozda sta se v desetletjih zelo spremenili. Pa tudi gospodarjenje z njima. Prav to kaže na njuno tesno povezanost. Čeprav je LD doslej že precej storila za izboljšanje življenjskih razmer divjadi, je to še vedno premalo, da bi lahko nadomestila tisto, kar sta gozd in divjad sčasoma izgubila. Učinkovito izboljšanje prehranske osnove divjadi, predvsem srnjadi v jesenskem času, mora biti glavna in najvažnejša skrb LD. Le dobro prehranjena divjad z obilno zalogo tolšče lahko uspešno prebrodi zimske težave. Lovsko družino čaka v prihodnosti obilo dela. Prek sto članov

Razvitje prapora LD Trnovski gozd

Foto F. Bajt

lahko tu pokaže, koliko jim je do zaupane divjadi in njenega blagostanja. Proslava obletnice obstoja in delovanja LD Trnovski gozd je lahko v tem pogledu njen pomemben mejnik.

V. Mikuletič

LD Pristava in njeno gospodarjenje

Ni mnogo lovcev v Sloveniji, ki poznajo Lovsko družino Pristava, njeno delo in uspehe. Zato naj vam jo v nekaj odstavkih predstavim, opišem njeno lovišče in delo njenih članov.

Lovišče meri skupno 3756 ha. Leži na skrajnem vzhodnem robu šmarske občine in SR Slovenije. Vzhodna meja lovišča sta reka Sotla in del novega akumulacijskega jezera Vonarje, ki sta hkrati tudi republiška meja s SR Hrvaško. Lovišče je v glavnem gričevnato, na jugu pa prehaja v hribovje Rudnice. Nadmorska višina lovišča je od 200 do 619 m. Gozdne površine je 1162 ha, poljske 2206 ha, ostalo je vodna površina. Lovišče ima idealne možnosti za malo divjad in srnjad. Strnjene gozdov (razen Rudnice) ni; griči so pokriti z gozdiči (gaji), grobljami ter z manjšimi obdelovalnimi površina-

mi. Drevje je v glavnem listnato, iglavci so redki. Padavin je čez leto obilo, zato je rastlinstvo bujno. Zaradi tega in zaradi številnih studencev, potokov in reke Sotle divjad ne trpi pomanjkanja vode.

Od male divjadi je v lovišču, kljub manjšemu nihanju, še kar dobro zastopan poljski zajec. Največ k temu pripomore naravne življenjske razmere, ki so še kar ugodne za zajca, svoj delež pa prispeva tudi članstvo LD s svojim gospodarjenjem. LD šteje 34 članov, večinoma kmetov, katerih vsak je lovski čuvaj v malem. Stalež zajca je zadovoljiv v precejšnji meri tudi zato, ker držimo potepuške pse in mačke zelo na kratko. Še sedaj ni redka brakada, na kateri odstrelimo po 50 zajcev.

Z gojitvijo fazanov so pa preglavice. Imamo svojo oboro oz. voljro in vsako leto vlagamo v lovišče fazane iz umetne zreje, toda vidnega uspeha ni. Velik del krivde pripisujemo prekomernemu staležu lisic in kraguljev. Zdaj je treba udariti tudi učinkoviteje po lisicah, saj se je tudi pri nas pojavila steklina. Z razredčenjem lisic, upamo, da se bo tudi fazanji stalež popravil. Morda tudi stalež poljske jerebice.

Odkar obstaja umetno jezero Vonarje, smo z vlaganjem v kratkem dosegli razmeroma

zelo velik stalež rac mlakaric, seveda v sodelovanju s sosednimi lovskimi družinami, tostran Sotle in onstran Sotle z bratskimi hrvatskimi lovci. Od velike divjadi je zastopana le srnjad. Divji prašiči so le prehodni na Rudnici. Kadar se pojavijo, naredijo nekaj škoda na njivah v nižini, a se kmalu umaknejo v smer Bohorja. Srnjad se je v zadnjih letih močno razmnožila in se ni bati za njen obstoj.

Pod vodstvom predsednika oz. starešine Franca Krivca, ki nas je v tem letu za vedno zapustil in ste osmrtnico o njem lahko prebrali v prejšnji številki Lovca (9/81), smo postavili lovski dom, ki čaka na otvoritev, in zgradili tudi strelišče na umetne golobe. Letos imamo še v načrtu razvitje prapora naše LD.

Roman Smole

LD Dobrova pri Ljubljani neguje tradicije NOB

Območje, v katerem je lovišče Lovske družine Dobrova pri Ljubljani, je posejano s številnimi spominskimi obležji iz časa NOB. To priča, da so se tu med vojno odvijali pomembni vojaški in politični dogodki. Na samem obrobju Ljubljane je nastal in deloval Dolomitski odred, ki je bil pomembne boje in op-

LD Dobrova pri Ljubljani je prevzela v varstvo in upravljanje spominsko hišo pri Gavgarju, jo obnovila in slovesno odprla (na sliki)
Foto M. Bricelj

ravil tudi veliko politično delo in seveda skrbel tudi za osebno varnost političnega in vojaškega vodstva narodnoosvobodilne vstaje slovenskega naroda, ki je delovalo v Dolomitih od jeseni 1942. do spomladi 1943. leta. V Žirovnikovem grabnu je deloval CK KPS, v bližnjih vaseh Gaberju, Hruševem, Babni gori in Osredku pa izvršni odbor OF slovenskega naroda ter glavni štab partizanskih čet. Od tu so Kardelj, Kidrič, Leskošek in drugi usmerjali in vodili osvobodilni boj v vseh slovenskih pokrajinah. Tu je tudi nastala znana Dolomitska izjava.

Lovci, med katerimi so številni borci in aktivisti, ki so delovali v Dolomitih, smo se ves čas zavzemali za ohranitev številnih objektov, pomembnih iz NOB. Žal je nekatere uničil zob časa, ker je bilo marsikje pri pristojnih organih premalo posluha. Dolomiti ali vsaj območje, ki ga opisujem, bi zaslužili ustrezno družbeno varstvo, da bi ta krajina in objekti v njej ostali in pričali tudi prihodnjim rodovom o boju in življenju, pa tudi o žrtvah, ki so bile potrebne, da imamo to, kar smo si priborili s krvjo in številnimi žrtvami.

Dobrovški lovci skrbimo za spominska obeležja, ki so iz-

ven naselij, v naravi. Med njimi je tudi obeležje na lovski koči pod Grmado, v spomin na borbo I. bataljona Dolomitskega odreda, 19. marca 1943, proti štiridesetkrat močnejšemu sovražniku, ki je bataljon obkolil v Belški grapi. V februarju 1980 pa smo lovci prevzeli v varstvo tudi spominsko hišo pri Gavgarju v Žirovnikovem grabnu, kjer je deloval CK KPS. Stavba je bila še pred letom dni v nemogočem stanju in vse je kazalo, da bo razpadla. Po dogovoru z ZZB občine Vič smo jo lovci prevzeli v upravljanje in sedaj je stavba s svojo okolico popolnoma drugačna. Za to smo lovci delali prostovoljno, udarniško nekaj tisoč ur. Opravili smo tudi razna strokovna dela.

Od prenove je v spominski hiši urejena spominska soba, v kateri so razstavljeni dokumenti in predmeti, ki kažejo na vlogo in delo osrednjega vodstva Dolomitske republike, kakor smo jo partizani imenovali. Drugi del hiše služi za društveno dejavnost lovske družine. Lovci smo uvedli dežurno službo ob sobotah in nedeljah dopoldne ter s tem omogočili številnim turistom, namenjenim v Dolomite in drugam, da si ogledajo spominsko hišo in predmete v spominski sobi. Na

otvoritvi, ki je bila posebno slovesna, je sodeloval tudi Lojze Briški, predsednik Lovske zveze Slovenije, in predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Slavnostni govor je imel starešina Janez Saksida. Nedavno se je ob spominski hiši zaključil tudi tradicionalni pohod Po poteh Dolomitskega odreda, ki ga že vrsto let organizira Turistično društvo Katarina. Udeležilo se ga je nad tisoč mladih. Med njimi pa so bili tudi prvi komandant slovenskih partizanov Franc Leskošek-Luka in eden izmed ustanoviteljev OF slovenskega naroda Tone Fajfar, ki je mladim spregovoril o takratnih dneh Dolomitske republike.

Zdravko Vidrih

60 let organiziranega delovanja slovenskih lovcev v Komendi

Letos praznuje Lovska družina Komenda 60-letnico organiziranega delovanja slovenskih lovcev v Komendi. Ohranjeni zapiski o delovanju segajo v sredo prvega desetletja tega stoletja. Vendar ohranjeni zapisnik o ustanovnem obnem zboru takratnega »Lovskega

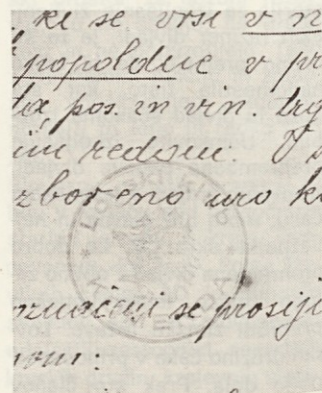
kluba Komenda« datira z dne 4. 9. 1921. Zapiski pričajo, da je bil Lovski klub Komenda sestavni del »Slovenskega lovskega društva« v Ljubljani. Mejni spor med Lovskim klubom Komenda in graščakom Lazarinijem, ki je imel svoje lovišče, je reševalo Slovensko lovske društvo v Ljubljani. V prvi točki dopisa Slovenskemu lovskega društvu o omejenem sporu Lovski klub Komenda odgovarja: »Naše društvo je v letih 1919 in 1920 dovolilo bratu gospoda Lazarinija, Bogomiru, da je smel po našem lovišču loviti...« To dokazuje, da je v Komendi delovalo lovske društvo znatno prej, kot pa je bil ustanovljen lovske klub, vendar o tem delovanju in začetni povezavi s Slovenskim lovske društvom v Ljubljani niso ohranjeni natančnejši zapiski.

Lovski klub Komenda je imel tudi svoj žig, okrogle oblike. V sredini je bil motiv smrekovega gozda in divjega petelina, ob robu pa napis Lovski klub Komenda. Najstarejši ohranjeni zapisnik z žigom je od 10. 8. 1922, kar dokazuje, da je imel klub svoj žig kmalu po ustanovitvi.

Na ustanovnem obnem zboru Lovskega kluba Komenda, 4. septembra 1921, so izvolili naslednji odbor: Ferdo Vode, predsednik; Jernej Vode, podpredsednik; Franc Zadrgal, blagajnik; Alojz Šporn, namestnik bl.; Franc Drešar, tajnik; Franc Vehovec, namestnik tajnika. Ob ustanovitvi je klub imel 19 članov.

Iz zapisnikov je razvidno, da je klub posloval pogosto z iz-

Lovski klub Komenda, ustanovljen 4. 9. 1921, je imel svoj žig, z divjim petelinom v sredini in s tremi smrekami, ki ponazarjajo gozd

gubo, katero pa je vedno pokrival njegov predsednik Ferdo Vode.

V marcu 1922 je Lovski klub Komenda izpustil v lovišče prvih 13 fazanov, ki jih je poklonil kraljevi namestnik Ivan Hribar iz Ljubljane. Po vsej verjetnosti so bili to prvi fazani, izpuščeni na območju Komende.

Lovski klub Komenda in kasneje Lovska družina Komenda sta doživljala mnoge spremembe oz. reorganizacije. Od zakupnih in samolastnih lovišč, ki so bila v glavnem v mejah katastrskih občin, pa do družbenega lovišča Lovske družine Komenda, ustanovljene po drugi svetovni vojni. Delovanje slovenskih lovcev v Komendi je od srede prvega desetletja tega stoletja pa do druge svetovne vojne imelo razne organizacijske oblike. Iz zapisov je razvidno, da so delovale kot lovska družba, lovski klub in lovsko društvo, vse v sestavi Slovenskega lovskega društva v Ljubljani. V letih 1921—22 je Lovski klub Komenda že imel svoja pravila, ki so strogo poudarjala disciplino in urejala medčlanske odnose. Zanimivo je, da posamezni povzeti členi pravil veljajo še sedaj, seveda prilagojeni sedanjim predpisom in razmeram.

Med drugo svetovno vojno je bilo lovsko delovanje skoraj popolnoma prekinjeno. V letih 1941—1942 so lahko lovili le nekateri posamezniki, ki so bili pri okupatorju dobro zapisani. Eden izmed njih je opravil tedaj celo izpit za lovskega čuvaja in nabavil lovsko maverico. Puška in dokajšnja količina nabojev sta bili kmalu dobrodošli v partizanih.

V prvih osmih letih po osvoboditvi je bilo več organizacijskih sprememb na območju Lovske družine Komenda. Od 15. 5. 1945 do oktobra 1946 je izstavljal dovolilnice za lov Okrajni ljudski odbor (OLO) Kamnik. Od oktobra 1946 do 17. 9. 1949 sta bili na tem območju dve lovski družini: LD Zalog in LD Moste. V septembru 1949 sta se obe lovski družini združili v LD Komenda. Od septembra 1949 pa do srede avgusta 1950 je delovala LD Komenda. Od srede avgusta 1950 pa do 1. oktobra 1954 je delovala Lovska družina Komenda kot »grupa« Lovske družine Kamnik. LD

Moste pa je bila v tem času priključena Lovski družini Šmarna gora. Prvega oktobra 1954 je bila ponovno ustanovljena Lovska družina Komenda, z loviščem iste velikosti in oblike, kakor ju ima še sedaj.

Največji razvoj je LD dosegla v letih od 1965 do 1975. V tem času je zgradila tudi svoj lovski dom in razvila lovski prapor. Dom je primerno opremljen in služi lovski družini za njeno gospodarjenje in družabnost. Dom je bil zgrajen predvsem s prostovoljnim delom. LD Komenda posveča veliko skrb izpuščanju divjadi v lovišče in zimskemu krmljenju. V ta namen porablja znatna finančna sredstva.

Skozi lovišče vodijo zelo prometne ceste. Število članov se giblje vseskozi tako, da pride na lovca po ca. 60 ha lovišča. V lovišču sta najbolj zastopana srnjad in fazan, jerebic je pa zelo malo. Divji prašiči in divje race so v lovišču stalni. Kuna, divji petelin in divja mačka so redki. Z zadovoljstvom opazamo, da se je stalež zajca in veverice letos popravil.

LD Komenda je 60-letnico svojega delovanja praznovala v okviru krajevnega praznika Komende. Prirejeno je bilo tekmovanje za prehodni pokal v streljanju na glinaste golobe

in v tarčo »srnjak«. Udeležilo se ga je tudi več lovcev sosednjih lovskih družin. Tekmovanje je potekalo v prijetnem razpoloženju lovcev, mnogih opazovalcev in navijačev. Na proslavi so nastopili: folklorna skupina osnovne šole Komenda-Moste, moški, ženski in mešani pevski zbor. LD je izdala jubilejno značko in plaketo Lovske družine Komenda ter podelila priznanja dolgoletnim in zaslužnim članom.

F. B.

Novi lovski dom LD Loški potok

Potoški lovci smo 2. avgusta 1981 dočakali veliki dogodek — otvoritev novega lovskega doma in tako slavili svojo veliko delovno zmago, povezano s praznovanjem krajevnega praznika.

Ob lepem lovskem domu, ki je v ponos potoškim lovcem in drugim krajanom, so se zbrale delegacije lovskih družin z lovskimi prapori, predstavniki krajevnega družbenopolitičnega življenja, predstavniki ZLD Kočevje in ZLD Notranjske, krajski in drugi številni gostje, med njimi tudi predstavnik LZ Slovenije. Zbrana množica se je strnila okrog govorniškega odra. Za-

četek slovesnosti so zaznali zvoki Zasavskih registrov. Prvi govornik je orisal značilnosti trdega življenja potoških ljudi, njihov delež v NOB in pri socialistični graditvi.

Slavnostni govornik Mirko ubrano petje Lovskega pevskega zbora Sodražica.

Slavnostni govornik Mirko Anzeljc je orisal razvoj, značilnosti in naloge lovske družine ter ekonomsko utemeljil gradnjo doma. Ideja o gradnji je živela med potoškimi lovci že dolgo. Uresničevati pa se je začela pred tremi leti, ko je bil narejen načrt in so bila zagotovljena najnujnejša finančna sredstva. Na sončni rebri Loškega potoka smo lovci zasadili lopate. Pri gradnji so nelovci, zlasti pa lovci delali udarniško, brezplačno 5200 ur. Člani LD pa so še dodatno prispevali 75 000 din.

Gradnja doma je v celoti stala 1 470 000 din. Od tega krediti in dotacije predstavljajo 400 000 din (27 %), lastna sredstva LD 475 000 din (32 %) in udarniško delo, lastni material in denarni prispevki članov 595 000 din (41 %).

Novi lovski dom ima sejno sobo, pisarno, sobo za sestanke, kuhinjo, prostor za orožje, shrambo za uplenjeno divjad in hladilnico, prostor za pre-

Lovski dom LD Loški potok, ki so ga slovesno odprli 2. avgusta 1981

Foto S. L.

nočevanje tujih gostov in stanovanje.

Slavnostni govornik je poudaril, da je LD Loški potok v svojem 35-letnem obstoju dosegla vidne uspehe, da LD ni navadno društvo, ampak pomembna samoupravna družbena organizacija, ki uresničuje svoj program v vsej širini. Posebej se je dotaknil vprašanj, ki niso dovolj razčiščena, zlasti:

— priznati vloženo minulo delo po enotnih kriterijih, ki naj bi z manjšo delovno udeležbo v bodoče stimuliralo starejše člane;

— razčistiti pojem dela v lovski organizaciji, zlasti kar zadeva izvrševanje raznih funkcij v lov. družini in višjih lovskih organizacijah;

— vzpostaviti sistem posredne in neposredne odvisnosti med delovno obveznostjo in pravico do odstrela, predvsem trofejne divjadi.

Na slovesnosti je bila izrečena zahvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli k dograditvi lovskega doma LD Loški potok.

Stane Lavrič

Jubilanti

Ivan Veble je 30. aprila 1981 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Vrheh, občina Brežice, v obrtniški družini. Dopravil je vojaško šolo v Zagrebu in tik pred drugo svetovno vojno služboval v Sarajevu, kjer je ob razsulu stare Jugoslavije padel v nemško ujetništvo. Ivan je bil vnet pristaš OF, zato je v ujetništvu z vso mladostno vnetostjo sodeloval pri sabotažah. Po osvoboditvi so mu priznali status pripadnika JLA od 1. avgusta 1941 ter ga sprejeli v aktivno vojaško službo, ki jo je vestno opravljal in bil zato tudi večkrat odlikovan.

Še vedno je delaven v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem pa je lovec. Narava in živali so ga od nekdaj zanimali; tudi njegov oče in njegov brat sta bila lovca.

Mirko Anzeljc je govoril o razvoju in nalogah lovske družine ter utemeljil gradnjo doma LD Loški potok

Leta 1947 je postal član LD Krško. Čeprav je bil leta 1949 službeno premeščen v Ljubljano, je tej lovski družini ostal zvest do leta 1954. Od 1954. do 1964. leta je bil član LD Tabor pri Grosupljem. V tej LD je bil član upravnega odbora, član nadzornega odbora in zadnja leta tajnik.

Član LD Šmarna gora je postal leta 1964. Leta 1968 je prevzel blagajniške posle LD in jih opravljal vse do leta 1980, torej 12 let. Sedaj je predsednik nadzornega odbora LD. Je dober tovariš in vesten lovec. Kljub svojim letom se vseh akcij redno udeležuje. Vsak pravi lovec mora imeti tudi lovskega psa, je njegovo načelo. Zato je nad 20 let vodil lovske terije. Lovska zveza Slovenije ga je leta 1972 odlikovala z znakom za zasluge.

Tovariš Ivan, še mnogo zdravih, zadovoljnih let in lovski — dober pogled!

LD Šmarna gora — L.

Mirko Zupanc je 29. 6. 1981 praznoval 70-letnico svojega življenja.

Član naše LD je vse od njegove ustanovitve, od septembra 1945. Članstvo mu je zaupalo razne funkcije. Član upravnega odbora LD je bil 10 let (1968—1978) in medtem 4 leta starešina. Štiri leta je bil tudi

upravnik lovske koče (1957—1959 in 1974—1976); kočo je LD Podkum zgradila leta 1955.

Za svoje dolgoletno prizadevanje v lovski organizaciji je bil odlikovan z znakom za zasluge, lovska družina pa mu je podelila častno članstvo. Iskreno mu čestitamo k jubileju in mu želimo še veliko let zdravja in zadovoljstva ter v podkumskem lovišču še veliko lepih doživetij.

Lovci LD Podkum

Miran Brence je 9. septembra 1981 praznoval svojo 60-letnico. Naprednega mladince Mirana je okupator preganjal

Ivan Veble

Mirko Zupanc

že leta 1941, nato pa odvedel na prisilno delo. Toda konec vojne je dočakal kot borec NOV.

Po osvoboditvi, konec leta 1945, je bil med ustanovitelji naše LD. Od vsega začetka je deloval v njenem upravnem oz. nadzornem odboru. Med drugim je bil tudi kino-loški referent. Sprva je naša lov. družina delovala v okviru Okrajne lov. zveze Ljutomer, kasneje Lovske zveze Murska Sobota in od leta 1967 kot članica področne zveze Gornja Radgona.

Starešina naše LD je vseskozi od leta 1960. Zaradi svoje vsestranske aktivnosti pa so ga leta 1980 izvolili tudi za predsednika skupščine ZLD Gor. Radgona.

Zaljubljen je v rodno Prlekijo, njena lovišča in njene ljudi. Je vzor pravičnega lovca, ki se bori z vso doslednostjo za plemenite cilje našega lovstva, te dejavnosti posebnega družbenega pomena. Ne cenimo ga le kot preudarnega starešino naše LD, temveč tudi kot iskrenega tovariša in človeka plemenitega značaja. S svojo hudomušnostjo zna med nami ustvariti vedro razpoloženje in pravo lovsko vzdušje. Na njegovo pobudo smo konec leta 1977 začeli s pripravami za gradnjo lovskega doma v Vidmu. Po njegovi zaslugi smo pri tozidih in posameznikih dobili znatna finančna in materialna sredstva. S svojim vplivom in organizacijo dela je uspel, da je gradnja doma sedaj že pred uspešnim koncem.

V razdobju njegovega 36-letnega uspešnega udejstvovanja v lovstvu ga je Lovska

Miran Brence

Srečko Pečarič

zveza Slovenije odlikovala dvakrat: z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Odločnemu, poštenemu, doslednemu in zato priljubljenemu tovarišu iskreno čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo uspešnih in zadovoljnih let na lovskih poteh in med nami.

LD Videm ob Ščavnici —
Š. F.

Srečko Pečarič — osemdesetletnik

Tovariš Srečko, častni predsednik LD Koper, nosilec reda za lovske zasluge I. stopnje in dobitnik najvišjega priznanja — Zlatorogove plakete, je 9. septembra 1981 praznoval svojo 80-letnico.

Jubilant je edini še živeči član slovenskega Lovskega društva Dekani, ki je bilo ustanovljeno leta 1910. Srečkov oče je bil ustanovni član in prvi tajnik tega društva.

Srečko izhaja iz rodbine Pečaričev iz Pobegov pri Kopru, iz rodbine, v kateri je lov veskozi negovana tradicija. Skrb za divjad in krajino mu je oče začel vcepljati že zelo mlademu. Zato je zgodaj razumel zakonitosti narave in naloge lovstva. Prvi orožni list za lovsko puško je dobil že pred 60 leti. Ker je bil gospodarsko neodvisen, je lovil tudi v predvojnih letih, in s svojim lovskim vedenjem dokazoval tedanjim italijanskim oblastnikom, da so lov, varstvo divjadi in skrb za naravo sestavni del kulture zavednega, ponosnega Slovenca.

Zato je Srečko kmalu po ustanovitvi OF slovenskega naroda postal njen zvesti sodelavec. Njegov delež pri zbiranju materialne pomoči za partizanske enote je vsekakor velik.

Po vojni leta 1945 je bila prva njegova skrb: organizirati koprsko lovstvo na novih temeljih. Leta 1946 ga že srečamo kot tajnika lovskega društva za okrožje Koper — Buje, potem pa polnih 18 let s srcem in dušo deluje kot tajnik lovske zveze v Kopru.

Jubilanta odlikujejo mnoge vrline. Lovci posebno poznajo njegovo resnicoljubnost in vztrajnost pri delu. Je človek, ki nikoli ni maral posploševanja in sfriziranih ocen. Njegovo vodilo v lovski organizaciji je bilo vseskozi in je: spoznati stvarnost, potem jo pa izboljšati. Velikokrat mu je to uspelo.

Še mnogo zdravih in zadovoljnih let mu iskreno želijo lovci

— LD Koper in Zveze lovskih družin Koper

Klub Diana

Gamsi v Mokrcu

V neposredni bližini Ljubljane — v soteskah Iške, njenih pritokov in v bližnjih predelih okrog Iške — žive poleg druge divjadi tudi gamsi. Ni pa

redko, da se obiskovalci teh predelov: lovci, gozdarji, gozdni posestniki in drugi srečajo z gamsom tudi daleč stran od Iške. Tako je možno videti gamsa v gozdovih Mokrcu tja do Mokrških senožeti in še dlje v Benšetovem grabnu. Tam sicer gams ni stalen, a se vidi vedno pogostjeje. Tudi v ozki dolini Petelinjeka, to je med naselji Zapotok, Ščurki in Podturjak, sem že nekajkrat videl gamsa. Zdi se, kakor da gams na tem območju osvaja tudi gozd. Sem revirni gozdar in sem v času svojega službovanja na tem območju gamsa videl dokaj pogosto, da ne govorim, kolikokrat sem gamsa videl v Iški.

Sprememba delovnega mesta in druge okoliščine so mi dolgo časa onemogočile stik z divjadjo in možnost fotografiranja tega okrasa narave. Vendar tudi kot taksator, v službi za urejanje gozdov, sem in tja le še najdem priložnost za »lov s fotoaparatom«.

Letos 26. maja sem se peljal s svojim »hroščem« od logarnice v Mokrcu proti Golemu. Po stari navadi sem imel na sedežu zraven sebe svoj stari »Sneiper« — 300 mm in ruski Zenit E, pripravljen za posnetek. Takoj za prvim ovinkom gozdne ceste nad logarnico zagledam pred seboj na cesti gamska, letošnjega kozliča, ki je zagledal luč sveta pred nekaj dnevi. Komaj je stopical. Ob njem je bila gamsova, njegova mati, okrog pet let stara koza.

Ustavim avtomobil, ugasnem

motor in izstopim. Koza skoči v strmino pod cesto, mladič pa izgine, kakor da bi ga požrla zemlja. Gledam navzdol za kozo, ki je klicala svojega malčka z značilnim meketanjem. Toda mladič se ji ni oglašil. Najbrž se je skril v zelenje ob cesti, sem si mislil, in se zaradi moje bližine ne upa pokazati.

Hitro stopim po svoj fotoaparatus v avtu in se vrnem. Prikrijem se za drevo in tudi jaz začnem meketati. Koza je takoj »prijela«. Nemirno je začela pogledovati navzgor proti meni, nato pa se je nedaleč od mene povzpela na cesto in v loku naprej v breg nad cesto. Potem je naredila krog in skočila na cesto pred avtomobil pa zopet navzdol.

Ob tem zagledam nad cesto še enega gamsa. Takoj ugotovim, da je to lanski kozlček. Torej, koza vodi kar oba, lanskega in letošnjega mladiča, sem pomislil.

Medtem sem še vedno meketal, kar je kozo zopet vznemirilo. Ponovno se je vrnila na cesto in v breg nad njo. Naravnal sem teleobjektiv na svoj avtomobil: razdalja 40 m, čas 1/125 in zaslonka 5,6, saj je bilo v gozdu dokaj temno. V aparatu sem imel precej občutljiv črno-beli film Ilford HP 5. Čakal sem torej na ponoven kozji skok čez cesto pred avtomobilom.

Diana mi je bila naklonjena. V hipu, ko je koza drugič skočila na cesto, sem sprožil. Uspeh je priloženi posnetek. Zaradi časa 1/125 in približne razdalje, ki sem jo določil po

Gamsova je skočila na cesto

Foto T. Kočar

predvidevanju in brez korekcije, posnetek nima prave ostrine. Sicer pa menim, da je zanimiv.

Tik nad cesto se dviga strma skalna pečina, visoka okoli 5 m, po kateri se morda vse to pobočje imenuje Kamen. Če mladiča ne dobim pod steno, ga ne bom več iskal, pomislim. Toda imel sem »krompir«: revček se je pritalil med suhimi vejami pod skalno steno. Prijazno sem mu zameketal in počenil zraven njega. A njegovi očesci iz drobne glavice sta preplašeno strmeli vame. Vse drugo — telesce in nožice — je bilo skoraj nevidno, kajti tako se je pritalil k tlom.

S Sneiderjem, pri najkrajši možni razdalji 3 m, nikakor nisem mogel zaradi vej dobiti kozliča v aparat. Zato sem stopil nazaj na cesto in do avtomobila, da poizkusim še s službeno Praktico (normalni objektiv). Toda gamsek je medtem izkoristil priložnost, kajti njegov instinkt mu je velel, naj beži. Spoznal je, da sem ga odkril. Iz avtomobila sem videl, kako se je nebogljenec »na življenje in smrt« vzpenjal po skalovju, da se reši. In zgoraj sta se — nekako 50 m od mene — prikazala gamsovkamati ter njen lanski kozlič. Počakala sta na gamska, s katerim sta bila končno spet skupaj.

Koza je najbrž ugotovila, da jim nisem nevaren, ker so potem vsi trije tako počasi odstopicali v gozd. V slovo sem jim še zameketal. Koza se je ozrla, kakor bi se mi hotela zahvaliti, ker sem ji vrnil mladiča. Prijetno toplo mi je bilo pri srcu. Za nobeno zabavo ne bi zamenjal doživetja, ki mi ga je poklonila narava.

Tomaž Kočar

Popravek in obvestilo

V Lovcu, št. 8 — avgust 1981, v rubriki »Klub Diana«, je pisec v sestavku o stenskem koledarju Diana 82 pomotoma navedel, da je »dobrodušnega medveda, ki je pokukal iz goščave«, fotografiral Janez Černač. V resnici je avtor te izvrstne fotografije Janez Konečnik. Za napako se opravičujemo.

Hkrati ponovno obveščamo,

da Klub Diana posameznikom ne more pošiljati stenskega koledarja. Zato naj posamezniki ne naročajo koledarja pri Diani, ker ga bodo lahko nabavili neposredno v vseh poslovalnicah (trgovinah) TOZD Lovec.

Diana sprejema le naročila lovskih družin za več njihovih članov.

Rok za naročila stenskega koledarja izjemoma podaljšujemo do 15. novembra 1981. Po tem datumu naročil več ne sprejemamo.

Klub Diana

V spomin

Pavel Cvenkel

»V sredo, 15. aprila 1981, je nenadoma za zmeraj odšel od nas eden izmed sodelavcev z najdaljšim stažem v delovni skupnosti Pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS. Rojen je bil 15. 2. 1913 v Dobelsbadu pri Gradcu v Avstriji, svojo prvo službo pa je nastopil leta 1937 pri takratnem Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Tej službi, ki jo je deloma opravljal tudi v zdravstvu kot inšpektor zdravilišč v Sloveniji, je ostal zvest do smrti. Po vojni je bil nekaj časa na polikliniki v sklopu ministrstva za zdravstvo. Leta 1952 pa je prišel na Republiški zavod za socialno zavarovanje. Opravljal je odgovorne naloge: bil je šef matične kartoteke in evidence, nazadnje pa do smrti vodja odseka za mikrofilm.« To je na začetku pogreba, 17. 4. 1981, ob krsti Pavla Cvenkla v avli na novih ljubljanskih Žalah-Navju med drugim povedal v poslovnem govoru Pavlov sodelavec dr. Lev Svetek in to tudi napisal v nekrologu v glasilu strokovne službe SPIZ.

»Iznenada si omahnil, omahnil kakor mogočen hrast... Oboževal si naravo, naslajal si se ob pogledu na skalnate vršace, na domovanje gamsov... Od prizadevnega so-

Pavel Cvenkel

delavca se poslavljam tudi v imenu slovenskih kinologov, s katerimi si sodeloval leta in leta, zanesenjaško, poln idealizma... Vsakemu si povedal svoje mišljenje naravnost, kar je bila tvoja odlika... Hvala ti za vse, kar si naredil za slovensko kinologijo...« so posamezni izločeni stavki iz govora Ljubana Zadnika, predsednika DLPŠ.

Potem se je izpred avle razvil lovski pogreb, ki ga je svojemu vzornemu tajniku priredila LD Šmarna gora.

V knjižici »50 let slovenske kinologije« lahko preberemo, da je bil Pavel ob izidu tega dela leta 1970 tajnik Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) že 18 let. Tajništvo DLP pa je vodil še naprej vse do leta 1978, ko je postal tajnik novoustanovljenega Lovskega kinološkega društva Ljubljana. Tu je tajnikoval vse do svoje smrti, skupno v obeh kinol. organizacijah torej 28 let.

Bil pa ni le dobra administrativna moč, pač pa tudi strokovna. Od leta 1962, ko je opravil izpit za kinol. sodnika za ptičarje, je neštokrat ocenjeval pse telesno in na preizkušnjah ter tekmaš širrom po Sloveniji. Nekaj let je bil tudi član kinološke komisije pri LZS (pred letom 1963) in kasneje 8 let član uprav. odbora Kinološke zveze Slovenije.

Bil je najagilnejši član odbora za pripravo vseh treh velikih lovsko-kinoloških plesov, ki sta jih do leta 1971 priredili LZS in KZS v Ljubljani (Tabor, Hotel Slon).

V glasilu Lovec so Pavletovi lovski tovariši ob njegovi 60-letnici napisali, da »se je ob

njegovem rojstvu med rojenice in sojenice vrinila tudi Diana«, kajti Pavel je bil lovec tako rekoč od rojstva. Komaj je shodil, je že tekal za svojim očetom-lovcem po Sorškem polju in ljubenskih gozdovih. Skoraj vedno tudi z lovskim psom ob nogi.

Organiziran lovec je bil že pred vojno in seveda tudi vseskozi po osvoboditvi. V kroniki LD Šmarna gora je napisano, da so ga izvolili za tajnika in hkrati tudi v upravni odbor LD 22. 8. 1967. Potem je vodil tudi to tajništvo nepretrgoma vse do svoje smrti, skoraj 14 let. LD Šmarna gora je v času njegovega tajnikovanja kupila zemljišče za krmno njivo in si zgradila strelišče. Pavla Cvenkla je ob 10-letnici uspešnega tajnikovanja nagradila z dovoljenjem za odstrel muflona. Uplenjeni oven mu je bil vsekdar najdragocenejši »šopek« iz lovišča LD Šmarna gora.

Veliko število let njegovega neprekinjenega delovanja na delovnih mestih, bodisi v službi ali pri amaterskem udeleževanju, že samo po sebi dokazuje njegovo delovno vztrajnost in uspešnost. Pavel je bil natančen in zahteven do svojih sodelavcev v službi in v lovskih ter kinoloških organizacijah. Enak je bil tudi do samega sebe. Sicer je bil pa prijeten družabnik in sogovornik.

Lovska in Kinološka zveza Slovenije nista prezrli njegovega uspešnega prizadevanja. LZS ga je odlikovala z redom II. stopnje, KZS pa z vsemi svojimi odlikovanji: s srebrnim in zlatim znakom ter z redom II. in I. stopnje za kinološke zasluge. DLP ga je ob njegovem življenjskem jubileju nagradilo z zlatim znakom in prav tako Jugoslovanska kinološka zveza s svojim zlatim znakom JKS.

Po govoru bivšega starešine LD Cveta Novaka ob odprtem grobu smo člani LD Šmarna gora in drugi Pavletovi lovski prijatelji in tovariši — ob zvokih lovskega roga, glasovih pevskega zbora in častnih lovskih streljih — spustili pokojniku na krsto zelene vejice v poslednji pozdrav in zahvalo za njegovo delo v lovstvu in kinologiji.

Prijatelji lovci in kinologi

Ivan Janežič-Žanek je umrl 7. aprila 1981, v 62. letu starosti. Smrt, ta večna spremljevalka življenja, nam ga je iztrgala. Že pred drugo svetovno vojno je kot 18-letni fant postal lovec. V skrivnosti narave in lova ga je uvedel njegov oče. Svojo rodno Dolenjsko je prehodil kot lovec in partizan — od Debenca do Trbinca, od Šentruperta do Zaloke, od Homa do Jatne. Prepešalil pa je tudi širne pomurske ravnine, saj je tam živel in deloval po vojni kot uslužbenec organov za notranje zadeve do leta 1963.

Obsežno, z vso ljubeznijo in prizadevnostjo je bilo prežeto njegovo delovanje v pomurskem lovstvu. V upravnem odboru Lovske zveze Ljutomer je deloval od 1949. do 1951. leta. V letih od 1952 do 1962 je bil član LD Rankovci, medtem 8 let njen starešina. Leta 1953 je bil izvoljen, z enoletnim mandatom, za predsednika nadzornega odbora Okrajne lovske zveze Murska Sobota. V letih od 1954 do 1962 je deloval tudi kot član upravnega odbora Okrajne lovske zveze Murska Sobota oz. Lovske zveze Murska Sobota (OLZ Murska Sobota se leta 1958 preimenuje v LZ Murska Sobota). V letu 1962 je bil tovariš Janežič tudi gospodar LZ Murska Sobota.

Sadov njegovega dela pa so bili deležni tudi dolenjski lovci. Po vrnitvi iz Prekmurja, je bil 6 let član LD Mirna (1963—1969), medtem v njenem upravnem odboru 5 let in starešina 4 leta (1964—68). Od leta 1969 do svoje smrti, torej 12 let, pa je bil član naše LD Šentrupert, medtem član upravnega odbora 11 let in od tega 4 leta starešina (1970—74). Umrl je kot predsednik disciplinskega sodišča LD.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Žanek je bil eden izmed stebrov slovenskega lovstva, tih in skromen, povsod priljubljen. V lovske vrste je vnašal pravo zavest, disciplino, a tudi prijetno vzdušje. Koliko nepozabnih ur, koliko lovskih potegavščin, smeha in prijetnega razvedrila smo preživeli skupaj!

Odšel je mnogo prezgodaj. Naša LD — pretresena od krute resnice — ga je skupaj

Ivan Janežič

s tovariši in prijatelji iz drugih lovskih organizacij spremlja v izredno velikem številu in z mnogimi prapori na njegovi zadnji poti z vsemi lovskimi častmi in z globoko hvaležnostjo za njegovo delo.

LD Šentrupert
ZLD Prekmurje

Jožef Serec iz Satahovec je umrl 26. januarja 1981, v 76. letu starosti. Član lovske organizacije je bil od leta 1923. Med vojno je njegova lovska puška morala molčati. Po osvoboditvi je Jožef med ustanovitelji nekdanje Lovske družine Krog. V njenem upravnem odboru je kot kinolog — po podatku iz arhiva omenjene LD — deloval 6 let (1950—1956). Imel je tudi psarno. S svojim delovanjem je veliko prispeval za razvoj kinologije ne le v svoji lovski družini,

Jožef Serec

temveč tudi v okoliških lovskih družinah.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge, Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom.

Dragi Jožef, velikokrat se te s hvaležnostjo spominjamo in te v duhu srečavamo, kako s svojim vdanim spremljevalcem Bodom pohajaš po lovišču. Lahka naj ti bo domača zemlja!

LD Murska Sobota — B. R.

Srečko Pavlin je po daljši zahrbtni bolezni, star 45 let, odšel za vedno. Bil je miličnik in usojeno mu je bilo, da je umrl prav na dan varnosti, 13. maja 1981.

Rojen je bil v Benici, sin staršev, ki so med prvo svetovno vojno pribežali s Primorske. Prve grenkobe življenja in krivic je doživel že kot deček med drugo vojno v madžarskem taborišču. Po vojni je dovršil železniško industrijsko šolo v Mariboru in se po odsluženju kadrovskega roka leta 1958 zaposlil kot miličnik-pripravniki pri PLM Rogašovci. Tu se je začela tudi Srečkova lovska pot.

Od 1958. do 1962. leta je bil član LD Videm ob Ščavnici, potem pa vse do svoje prezgodnje smrti član LD Juršinci. Tu je opravljal pomembne dolžnosti, skupno je deloval kot član UO LD 14 let. Najprej je bil referent za strelstvo (1963—68), potem referent za kinologijo (1968—73) in gospodar LD ter hkrati gospodar lovskega doma (1973—77).

Srečko, poln lovske vedrine, je s svojim humorjem in radostnim gledanjem na življenje sproščal notranjo napetost in vlival zaupanje. Svoje znanje in spoznanja je razdal v prepričanju, da koristi posameznikom kakor tudi naši samoupravni socialistični družbi.

Kot lovec in pripadnik organov za notranje zadeve je hotel vedno biti z naravo čim tesneje povezan. Bil je lik lovca in človeka, katerega izgube smo se prav zavedli šele ob njegovem odprtem grobu. Kako priljubljen je bil, je dokazala udeležba na juršinskem pokopališču, ko so strel iz lovskih pušk in zvoki iz

lovskih rogov oznanili poslednje slovo od dragega nam tovariša.

Lovci LD Juršinci — Š. G.

Otona Šildenfelda smo vranski lovci, njegovi sorodniki, in drugi krajanji 24. aprila 1981 spremili na njegovi zadnji poti. Umrl je v 82. letu starosti.

Veliko je pretrpel v obeh svetovnih vojnah. Leta 1917 je moral kot 17-letni mladenič na fronto kot avtro-ogrski soldat. Po vojni se je srečno vrnil in se takoj vključil v Narodno stražo. Oddelek, v katerem je bil Oto, je pod poveljstvom Riharda Pestevška odšel v boj na Koroško za našo severno mejo.

V drugi vojni proti koncu je bil kot borec NOV zajet in odveden v Dachau in Buchenwald. Po vrnitvi iz Nemčije je postal okrajni logar in kot tak napredoval v gozdarskega nadzornika.

Lovec je bil 50 let. Že leta 1931 je opravil izpit za lovskega čuvaja. Bil je soustanovitelj naše LD in vseskozi njen član, to je 35 let. Tajnik LD je bil 7 let (1946—53), potem pa blagajnik in gospodar. Nazadnje je bil član NO LD. Vse funkcije je opravljal vestno. Velike so tudi njegove zasluge pri gradnji in elektrifikaciji naše lovske koče.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje.

Spoštovani naš lovski veteran Oto, zahvaljujemo se ti za tvoje delo v dobro našega lovstva in te ohranjamo v lepem spominu.

Vranski lovci — F. G.

Revija Lovec je objavila Šildenfeldov 75-letni življenjski jubilej z jubilentovo sliko v št. 10/75 in njegovo 80-letnico, prav tako s sliko, v št. 11/79. — (Opomba ur.)

Lovski oprtnik

Na kateri rami lovec nosi puško?

Na popevkarski prireditvi »Vesela jesen«, ki je bila sredi septembra letos v Mariboru, je zmagala Zorica F. s svojo skladbo »Če trofim gnes«. Tistim, ki »toteга« narečja dobro ne poznajo, naj pove-mo, da naslov popevke po-meni »Če zadenem danes«. Karli A., pevec zmagovite popevke, je bil opravljen — ali bolje našemljen — »po lovsko«. Obesili so mu skoraj vse: dvogled, lovski rog, nahrbtnik, pas za naboje in puško bokarico. Najbrž se je ravnal po navodilih tistega, ki ga je opremil. A pustimo vse drugo ob strani, spom-nimo se le, kako je ravnal s puško. Vztrajno jo je prekladal sem in tja po desnem ramenu.

Morda ni prav, da smo trčili prav ob simpatičnega pevca oziroma tistega, ki je popevkarju obesil lovsko puško na desno ramo. Saj se je tega morda naučil kar iz našega glasila Lovec? Le pogledjte — sicer ste pa gotovo že opazili — v letošnji aprilski in majski številki, na zadnji strani ovitka! V barvnem oglasu tovarne oblačil Labod iz Novega mesta je lovski maneken s puško na desnem ramenu. Tako bo torej tudi ta Labodov reklamni oglas oziroma njegov maneken pripomogel, da bodo na skupnih lovih prene-kateri lovci v zboru pred lo-vom in pri pozdravu lovini sa-mozavestno imeli obešeno puško na desni rami in s tem dokazovali, da nimajo pojma niti o osnovah lovskega ve-denja.

Priključimo si torej znova v spomin, kar je napisano v našem učbeniku — Sloven-skem lovskem priročniku: »Lovec nosi puško na levi rami, s cevjo spredaj in na-vzgor, to še posebno na zbo-rih pred skupnimi lovi, pri pozdravu lovini, na lovskih pogrebi in sploh vedno, ka-dar se javno predstavlja kot

Na levi rami, cevi spredaj in navzgor, levica drži cev tik nad jermenikom!

lovec. Med lovom samim puško lahko nosimo bolj sproščeno, a vedno upoštevajoč splošna pravila o varnosti so-lovcev, sebe in tudi puške.»

J. M.

Pripomba uredništva:

Več lovcev — pisec objavlje-nega sestavka je le eden iz-med njih — se je že spotaknilo ob sicer simpatičnega lovca manekena tovarne La-bod na zadnji strani letošnjega aprilskega in majskega Lovca, ker ima puško na desni rami namesto na levi. Kako je prišlo do tega?

Predstavniki tovarne Labod iz Novega mesta se je dogovoril z našim uredništvom za obja-vo zadevnega barvnega re-klamnega oglasa v naši re-viji. Besedilo oglasa in barv-na diaposnetka (v oglasu sta dve sliki) pa nam je poslal zelo pozno, tako da smo imeli malo časa za izdelavo ofset filmov pred tiskanjem.

Napako glede nošenja puške smo na dia posnetku seveda takoj opazili. Zadevo smo skušali razrešiti tako, da bi izde-lali ofset filme z zrcalno (obr-

njeno) sliko, kakor večkrat storimo, zaradi podobnih na-pak, pri izdelavi klišejev za črno-bele slike. A smo zadeli na drugo oviro: če bi dia po-snetek obrnili, bi lovcu sicer »prestavili« puško na levo ra-mo, suknjič bi bil pa zapet z manekenove desne strani — »po žensko« in tudi lovski znak na klobuku bi se presta-vil na desno stran, namesto da bi ostal na levi.

Zato nam ni preostalo druge-ga, kakor da »tvegamo« to na-pako — končno je to vendar-le reklama za obleko! — in dobimo za dvakratno objavo oglasa 30 000,00 din oziroma neto 15 000,00 din. Dohodki od objavljenih reklamnih oglasov so namreč ena izmed postavk proračuna glasila Lovec.

Varujmo ptice pevke!

Ohranimo naravo našim za-namcem! Čuvajmo naravne lepote! Varujmo našo okolico pred onesnaževanjem! Varuj-mo naše reke! Varujmo ptice pevke! Taka in podobna gesla se vrstijo po časopisih, revijah, učbenikih in drugod. Ime-novane ali izvoljene so komi-sije, sveti in organi, da delu-jejo za ohranitev oziroma iz-boljšanje človekovega okolja.

Mogoče bo bralec tega skrom-nega članka pomislil, da spet pogrevam nekaj, kar je v bi-stvu že urejeno, da so tu za-koni, predpisi in tudi sankcije proti tistim, ki predpisov ne upoštevajo. Pa vendar... Z družino živim v bloku. Vsa

stanovanja naše stavbe so z dvema balkonoma. Sicer se balkon vsakega stanovanja na severni strani (pri kuhinji) imenuje tudi »loža«, na južni strani je pa pravi balkon. Sta-novalci gojimo na balkonih razno cvetje, da je — ko je cvetenje na višku — celotno stavbo užitek pogledati. Tudi druge zgradbe v naselju ne zaostajajo v ureditvi svojih balkonov.

Lani sta ptički penici pogo-steje začeli obletavati lonček, v katerem raste kaktus in dalj časa lepo cveti. Kmalu sta pričeli tudi nositi suhe travne bilke in nastalo je gnezdece. Pes, lovski terier, ki ima domovanje s kočjo vred na balkonu, je ljubosumno opazoval kaktus in penici, ki sta vse pogosteje priletavali. Samica je pričela nesti jajčeca, drobna, sivo bela in pikčasta. Ko jih je znesla pet, je začela valiti, četudi smo bili na balkonu od nje pogosto oddaljeni le za doseg roke. Vseh pet mladičev je poku-kalo na svet in vseh pet ne-kega dne tudi srečno odlete-lo. Oba z ženo sva opazovala polet mladičev, vesela in za-dovoljna, ko je še zadnji zle-tel na bližnje drevo. Ta dogo-dek sem si s pomočjo film-ske kamere ohranil za spo-min na filmskem traku.

Na južnem balkonu pa visi ptičja valilnica še izpred let, ko je sin obiskoval osemlet-ko in so pri ročnem delu izde-lovali tudi takšne reči. V tej »kočici« pa vsako leto gnezdi par velikih senic. Opazujoč krmljenje mladičev, se spo-

Iz vseh petih jajčec so se izvalile mlade sive penice in pridno odpirale svoje kljunčke...

Foto I. Napotnik

minjam svojega otroštva, na ljudsko šolo, ko smo se učili, kako so sinice koristne, ker pokončajo velike količine mrčesa itd. Tudi lani sta sinici gnezdili, kakor vsa prejšnja leta, potem pa krmili mladiče. Od jutranjega svita do pozne večera sta jim prinašali hrano.

Tisto nedeljo dopoldan mi pa sin prinese še negodnega mladiča, češ da je padel iz gnezda. Poškodovan ni bil, vsaj opazil nisem. Seveda sem ga dal takoj nazaj v valilnico. Čez nekaj časa je padel iz valilnice drugi ali morda isti. Zopet sem ga vrnil v gnezdo, zaprl balkonska vrata in skozi okno opazoval vališče. Mladiči, morda jim je manjkalo dan ali dva, da bi poleteli sami, so rinili skozi luknjico, čivkali za hrano, klicali starša. Vendar le-teh od nikoder, ne enega ne drugega! Vse pogosteje sem pobiral mladiče in jih deval nazaj v gnezdo. Toda lačni niso več vzdrževali v gnezdu. Zato sem jih pustil kar med cveticami na oknu. Z ženo sva nasekljala surovo in kuhano meso, v velikosti kaše, in sin je prinašal gosence. Vendar nič ni pomagalo. Naša pomoč ni mogla nadomestiti staršev. Čez nekaj dni so za vedno utihnil vse obupnejši klici na pomoč delno operjenih siničk. Ugasnila so štiri življenja šele na začetku svoje poti.

Premišljeval sem, kje naj bi se izgubila starša. V tem primeru narava sama najbrž ni posegla vmes. Vemo namreč, da ptice valijo po nekem naravnem zaporedju, manjši ptički prej kakor veliki, to zato, da so slabotni mladiči manjših ptic mladičem večjih ptic za hrano. Če bi v opisanem primeru posegel vmes skobec, ne bi naenkrat odnesel obeh starih sinic.

Neposredno za našimi stavbami so tudi vrtovi, s skupno površino okoli 2 ha. Vseh lastnikov parcel je pa morda okoli sto. Vsak ima košček svojega, za popoldansko rekreacijo. Vsak korenček ali solata prav pride. Toda na teh vrtičkih ne uspeva skoraj nič brez škropljenja, prašenja itd. Pred leti sem tudi jaz kupil v trgovini steklenico škropiva z določenim namenom. Vljudni trgovec mi je na vprašanje, kako naj škropivo razredčim,

Polhar Viktor Kirn pripoveduje ...

Foto E. Mihevc

prijazno odgovoril: »Nekako dva decilitra škropiva na vedrico vode!« Toda v življenju sem že prevečkrat prehitro verjel. Zato sem si doma natknil očala in pazljivo prebral navodilo, nalepljeno na steklenici, natisnjeno pa z drobnimi črkami. In kaj sem razbral? Da mora tista trgovčeva »vedrica« držati kar 100 litrov vode! Takoj sem razumel, zakaj vsako leto po naših vrtovih postane marsikateri gredica čez noč suha, kakor da bi rastline pomorila slana.

Tudi z zapraševanjem je podobno. Nekateri posipavajo praške, kakor bi tekmovali, a ne vedo, da so praški »dvo-rezen nož«. Toda, zastrupljene gredice je možno prekopati in na novo zasaditi. Ptičkam in divjadi, ki poginejo zaradi strupov, pa življenja ni moč vrniti nikoli!

Zopet bo kdo rekel, da ne bi bilo treba napihovati zaradi šestih mrtvih sinic. Toda, ne gre le za šest ptic! Pogin le-teh smo lahko »registrirali« pač le zato, ker smo jih imeli stalno pred očmi. Kaj pa vse druge ptice po drevju in grmovju, na širnih poljih in obronkih gozdov, ki tudi prinašajo svojim mladičem mrčes, katerega je pomorila premočna raztopina takšnega ali drugačnega škropiva oz. praška?!

Da, ne bomo napihovali! Zopet bomo brez razburjenja prebrali v časopisu, da je strupena snov v reki ali po-

toku pomorila na stotine, na tisoče rib. Mirno bomo obrnili list in brali naprej druge novice ...

Ivo Napotnik

Na obisku pri polharju

Kljub vsemu se še najdejo ljudje, ki znajo živeti z naravo. Eden izmed takšnih je tudi šestdesetletni Viktor Kirn z Vrhniče, ki sem ga obiskala na njegovem domu prav zaradi zanimivega hobija, ki ga goji že sedemindeset let. Že pri treh letih ga je oče navdušil za polhanje, ki pa je bilo pred vojno in tudi davno prej vir prehrane revnim batarjem. Čeprav je dolga leta služboval v JLA, nazadnje kot polkovnik, je kljub zahtevnemu poklicu vedno našel čas za svoj hobi. Polharskih veščin se je naučil od starih polharjev. Pomembno pri polhanju je predvsem, je dejal Viktor, da polšje skrivališče ali polšina pripada tistemu, ki jo prvi odkrije, da sme vsak uloviti le toliko, kolikor potrebuje, da zdravilne polšje masti ne prodajamo, ampak jo doma tistemu, ki jo potrebuje.

Viktor je predsednik odbora Polharskega društva Krim, ki šteje 130 članov, od katerih je 30 polharjev, drugi so pa razni ljubitelji narave. Društvo ima pestro področje delovanja. Koča, ki jo društvo gradi, naj bi služila tudi družbenim organizacijam. Vse je izvirno. V društvo so vključeni vsi sloji družbe. Poudarek je na zaščiti polha, ki je sicer že po lovskem zakonu zaščiten večji del leta. Ker na polšje razmnoževanje vpliva rodnost drevja, količina gozdnih sadežev in semen, s katerimi se polhi prehranjujejo, sta jim zato sekira in žaga, ki podirata rodno drevje, največja sovražnika. Društvo si prizadeva ohraniti stare polharske predmete, zlasti pasti, predvsem pa polharsko tradicijo, ki so jo gojili naši pradedje. Društvo je vzpostavilo prijateljske odnose tudi z lovsko družino, s KS in ZSMS. V svoje vrste skuša dobiti predvsem mlade in jih naučiti spoštovati in varovati naravo. Viktor Kirn je vnet zbiralec starih šklopov in jih ima v svoji zbirki že kar prek 100. Nekatere so mu poklonili prijatelji. Najstarejši njegov šklop je star kar 270 let, druge polšje pasti pa od 90 do 160 let. Letnice so vrezane le na nekaterih šklopih, nekatere je pa moč oceniti po videzu. Zanimivi so nekateri hišni znaki, vdelani v šklepe, kakor tudi kovane vzmeti. Viktor šklope izdeluje tudi sam. Večino svojega časa jim nameni pozimi. Ko so nare-

jeni, jih premaže z lanenim oljem, da jih na ta način za-
varuje pred dežjem. Ena iz-
med njegovih zanimivosti so
razni liki, ki jih riše na škle-
pe kot svoj razpoznavni znak.
Pokazal je več vrst šklopov,
v katere se lovijo polhi. Zani-
miv je šklop, v katerega se
ulove le stari polhi. »Orglje«
so posebna vrsta šklopa, v
katerega se naenkrat lahko
ujame kar 6 polhov. So tudi
starejši dvojni šklopi ali
toplerce na različne vzmeti.
Pasti za polhanje so torej raz-
nih vrst in imajo tudi razna
imena. So šklopi, škatle,
škrinjci, samostre itd. Sestav-
ni del polharske opreme sta
tudi svetilka in sekira, s ka-
tero polhar naseka palice
(prekle), na katere natakne
šklope in jih obesi po drevju.
Delovanje šklopov je različno.
Nekateri so samo za na drevo,
druge pa polhar nastavi pred
polšino.

Na Slovenskem so registrira-
na 4 polharska društva: Pol-
harsko društvo Javornik, Pol-
harsko društvo Ribnica, Pol-
harsko društvo Krim in še
društvo blizu Ribnice.

Viktor najraje lovi polhe v
oddaljenih krajih, predvsem v
Bosni. Prizadeva si v čim
večji meri ohraniti stare pol-
harske običaje in s svojim
delom prispevati k uresničitvi
tega cilja. Na koncu svojega
pripovedovanja je Viktor še
enkrat poudaril pošten lov in
lepši, pristnejši odnos do na-
rave.

Diana Novak

Četudi nič posebnega, vendar lepo...

Junij. Vstal sem ob štirih, se-
del v avtomobil in že sem
drvel po prašni cesti proti
gozdu. Megla je pokrivala
travnike, polja in mi zastirala
pogled.

Avto sem pustil na kolovozni
poti za gozdom. Kljub močni
rosi je bilo zelo prijetno ho-
diti po mehki travi. Sončni
žarki so že začeli prodirati
skozi gosto meglo, da je tu
pa tam pobilisnila rosa na pre-
bujajočih se listih. Rjavi sra-
koper je še napol dremal na
veji in se ni nič kaj zmenil
za bližajoče se korake. Že po
nekaj sto metrih sem prepo-
dil z jutranje paše srnjaka.

Jezno je zabokal in odskočil
ter se potem še dolgo opla-
šal v goščavi. Njegovo grom-
ko bokanje človeku vznemiri
srce v jutranji tišini. Kar ne-
kakšen strah me je prevzel
v objemu mogočnih kočev-
skih gozdov. Počasi sem šel
naprej in le nekaj metrov
od sebe sem zagledal srno.
Tudi ona me je opazila in zbe-
žala. Začel sem si očitati, da
po nepotrebnem kalim ju-
tranji mir in vznemirjam div-
jad. Obšel sem travnike, ki
jih je že obsevalo jutranje
sonce. Moker do kolen sem
se počasi vračal k avtomo-
bilu. Premišljeval sem o ži-
valih, gozdovih, rastlinah.

Ura je bila komaj šest, zato
sem se odločil, da se zape-
ljem še nekoliko naprej. Po-
časi sem stopal po stezici na
moj najljubši teren — Šahen.
Na nizki veji sem opazil ve-
verico. Tudi ona me je zagle-
dala in me z zvedavimi očmi
nekaj časa opazovala. Potem
je naredila nekaj skokov po
veji, se na koncu ustavila,
me še enkrat pogledala in se
s prožnim skokom pognala na
smreko.

Šel sem še do poseke, od
tam se pa počasi vračal proti
avtomobilu. V stari leskovi
grmadi me je predramilo šče-
betanje mladih siničk. Bile so

štiri. Niso znale še dobro le-
teti. Starša sta me razbur-
jeno obletavala in me vprašu-
joče gledala. »Nič se ne boj-
ta! Vama in vajinim želim vse
dobro!«

Odšel sem. Sonce je bilo že
visoko in kar pozabil sem, da
se moram vrniti. V naravi po-
zabiš na tegobe in težave,
vendar dolžnosti kličejo in
zopet moraš med zidove in
betonske stebre.

J. Papež

Lovska kinologija

Predvidena legla

Vestfalski brak-jazbečarji (JRWbj):

Leglo 12. 9. Rejec Ludvik
Brence, Malahorna 30, Oplot-
nica.

Istr. res. goniči (JRGri):

Leglo 28. 10. Rejec Stanko
Krebl, Mislinja 88 (pošta ista).

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 2. 12. Rejec Anton Udo-
vič, Grünova 9, Celje.

Leglo 19. 11. Rejec Franc Pi-
pan, Deskle 14, Anhovo.

Leglo 23. 10. Rejec Boris Do-
lenc, Petelinje n. h., Pivka.

Leglo 7. 10. Rejec Silvo Po-
točnik, Zavodnje 27 c, Šoštanj.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 18. 9. Rejec Erik Nun-
čič, Sladka gora, Šmarje pri
Jelšah.

Hanovrski barvarji (JRHb):

Leglo 17. 10. Rejec Henrik
Vadnov, 61352 Preserje, n. h.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 4. 11. Rejec Tomaž Bu-
razer, Zadružna 7, Črnomelj.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 4. 11. Rejec Ana Sepe,
Preradovičeva 34, Ljubljana.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 27. 9. Rejec Franček
Rakuša, Sela 37, Hajdina.

Irski setri (JRIs):

Leglo 13. 9. Rejec Janez Po-
žar, Lebanova 33, Novo mesto.

Kinološka zveza Slovenije

Njeni ljubljenci — nem. lovski terierji. — Ime terier prihaja iz latinske besede terra, kar po-
meni zemlja. Menijo, da je stari angleški »black and tan terrier« prednik vseh tako številnih
pasem terierjev. Foto V. Ferluga

Hans Fanzo

puškarna

generalni zastopnik za Jugoslavijo
tovarn Swarovski, Hirtenberg in Steyr

Borovlje — Ferlach,

Griesgasse 1

AVSTRIJA

telefon: 99 43 42 27 - 22 83

IMA STALNO NA ZALOGI:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV (MDV = naravnane vsake priročne leče posebej),
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA,
- najkakovostnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ,
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4×32 do 6×42 ,
- najnovejše daljnoglede NOVA
in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher.

Tradicionalne, kakor ime, so tudi 100-letne izkušnje tovarne orožja Steyr, ki je ena izmed najbolj znanih tovarn te vrste na svetu.

Puška MANNLICHER — LUXUS, s težo 3,49 kg, je tako lahka predvsem zaradi svoje dovršene oblike in tehnike. Izvrstno strelno sposobnost pa ima zlasti zaradi hladno kovanih cevi.

Ročica zaklepa je sedaj priročnejša in tek zaklepa še mehkejši kakor pri prejšnjih manlihericah. Nabojnik je jeklen in kot posebnost izdelan po želji tudi za 6 nabojev, kar pride zlasti v poštev na skupnih lovih, npr. na divje prašiče. Nabojnik se polni s pritiskom na naboje od zgoraj.

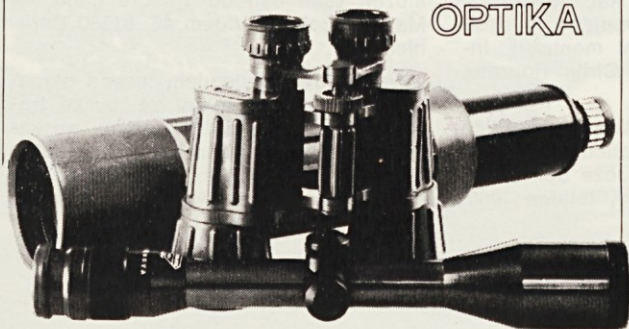
Repetiranje — potiskanje nabojev v nabojišče in izmetavanje tulcev je lahko in tiho.

Stalno tudi na zalogi:

243 Winchester, $6,5 \times 57$, $5,6 \times 57$, 7×64 , 30—06, od junija letos pa tudi 7 mm Remington Magnum 8×68 S.

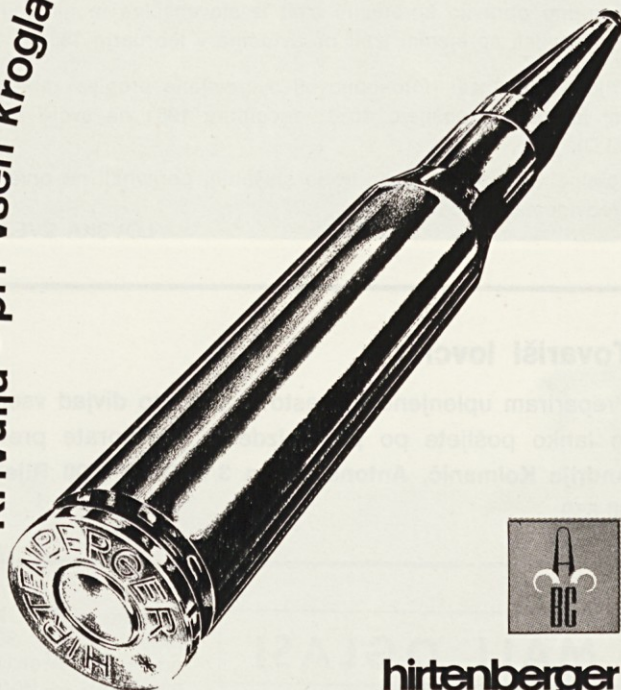
POPOLNOST, PRECIZNOST IN USKLAJENOST CELOTNE LOVSKE OPTIKE

SWAROVSKI
OPTIKA

Krivulja - pri vseh kroglah skoraj enaka, toda mi govorimo

O učinku

hirtenberger

kajti v učinkovitosti je razlika odločilna.

Hirtenbergova krogla ABC je izdelana iz tombaka.

Zaradi svojstvene konstrukcije se kegljasta krogla v telesu divjadi sistematično odpre na štirih delih in oblikuje:

programirano, pravilno, ostrorobo in tudi drugače stabilno rožeto s premerom do $2\frac{1}{2}$ kalibra.

V primerjavi z dosedanjimi krogli Hirtenbergova ABC obdrži do 90 % teže. Navadne krogle z delnim plaščem obdrže le 30 % svoje teže, večji del se v telesu divjadi razleti v drobce. Zaradi izjemne konstrukcije pa 10,0-gramska Hirtenbergova ABC po zanesljivem izstrelu še vedno tehta 9 gramov. S tem so pri Hirtenbergovi ABC krogli raznih kalibrov dosegli idealno sorazmerje njene teže in kalibra.

Orožje pošiljamo v SFR Jugoslavijo po pošti neposredno na naslov naročnika ob predhodni predložitvi kopije jugoslovskega dovoljenja za nabavo orožja.

NAJNIŽJE IZVOZNE CENE!

RAZPIS

za sprejem v Dopisno šolo za lovske tehnike

Objavljamo razpis za sprejem kandidatov v dopisno šolo za lovske tehnike v študijskem letu 1982.

Šolanje traja 1 leto in je dopisnega značaja. Obvezni so dvodnevni seminarji. Skupno bo sprejetih 30 kandidatov. Prijave bomo sprejemali **izključno prek zvez lovskih družen**.

Pogoji za vpis:

1. Članstvo ali delovno razmerje v lovski organizaciji.
2. Opravljen lovski ali lovskočuvajski izpit.
3. Dovršena šola druge stopnje.
4. Kolikor se ne bo javilo dovolj kandidatov s predpisano šolsko izobrazbo, bomo sprejeli tudi kandidate, ki te izobrazbe nimajo, s pogojem, da predhodno opravijo sprejemni izpit iz slovenščine in biologije. Kandidati bodo opravljali sprejemni izpit predvidoma v februarju 1982.

Prijave z dokazili (fotokopije ali overovljene prepise zahtevanih dokumentov) naj interese pošljejo do 1. decembra 1981 na svojo zvezo lovskih družen (ZLD).

Šolnino v znesku 800 din bodo slušatelji poravnali na prvem seminarju, ki bo predvidoma marca 1982.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE

Tovariši lovci!

Prepariram uplenjeno dlakasto in pernato divjad vseh vrst. V delo mi jo lahko pošljete po pošti, izdelke pa morate prevzeti osebno. — **Andrija Kolmanič, Antona Barca 3/b/XIII, 51000 Rijeka, telefon (051) 30 659.**

SLIKE NA OVITKU — 359. STRAN:

Zgoraj

Mladi škofjeloški lovci se posvetujejo

Foto Peter Adamič

V sredini

Lov v strelcih ali lov v črti — ena izmed oblik skupnega lova. Sicer pa v Sloveniji poznamo še naslednje vrste skupnih ali skupinskih lovov: brakado, tihi pogon ali pritisk, krožni lov, viličasti ali vilasti lov, lov na grablje, pogonski lov in češki pogon ali U-lov.

Foto Peter Adamič

Spodaj

Mlakarice v kritju obrežne goščave

Foto Janez Černač, Diana

SLIKE NA ZADNJI STRANI OVITKA — 360. STRAN:

Prikazane so jugoslovanske pasme lovskih in nelovskih psov z najrazličnejšimi oblikami telesnih delov in barvami dlake.

Nelovski psi so: **dalmatinec**, ki je pri nas še pred desetletjem veljal za lovskega psa; slovenski avtohtoni **kraški ovčar**; hrvaški **ovčar**; **šarplaninec**.

MALI OGLASI

Prodaj lovsko puško brezpetelinko CZ, kal. 16-16, in lovsko **karabinko CZ**, kal. 30-06, ter 100 nabojev za karabinko. — Milan Raca, Sattnerjeva B 10, Ljubljana, telefon (061) 265 584.

Prodaj lovsko puško polrisanico, kal. 6,5 × 57 R — 16, s strelnim daljnogledom. — Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Kupim puško hornet, kal. 5,6. Ponudbe sporočite po telefonu št. (061) 851 758.

Prodaj lovskega terierja, starega 18 mesecev, s telesno oceno prav dobro in z opravljeno PNZ. Usposobljen v izvlačenju divjadi iz rova. — Stanko Lihentvalner, Ilovci 15, 62275 Miklavž pri Ormožu.

Lovskega terierja z rodovnikom, starega 20 mesecev, prodaj za 2000 din. — Jože Žibert, Rovišče 3, 68293 Studenec pri Sevnici.

Prodaj novo trap puško »Armi Sabatti Gardone«, kalibra 12-12. — Marjan Kožlakar, Cirkuše 3, 61219 Laze v Tuhinju.

Prodaj puško Mannlicher-Schönauer, model 72, kal. 308 Winchester, z daljnogledom Swarovski 6 × 42 (originalna montaža). — Boro Ličina, Ulica Bratov Učakar 42, 61000 Ljubljana, telefon (061) 57 769.

Prodaj popolnoma novo lovsko repetirko Steyr-Mannlicher-Luxus, kal. 7 × 64, z variabilnim strelnim daljnogledom Zeiss-Diavari 1,5—6 × 42. Puška je gravirana v srebru. — Janez Poklukar, Sp. Laze 1, 64247 Zg. Gorje pri Bledu.

Prodaj češko bokarico, kal. 16-7 × 57 R, z menjalnima cevema in s strelnim daljnogledom. — Leopold Fojkar, Sp. Luša 10, 64227 Selca.

Zbirko lovskega in drugega starinskega orožja prodaj (skupaj ali posamezno orožje). — Janez Hartman, Tončke Čečeve 7, 63000 Celje.

Boroveljsko tricevko, kal. 16-16/7 × 65 R, zelo dobro ohranjeno, s strelnim daljnogledom (Suhl montaža). Informacije pri puškarku Cirilu Ropretu, Milje 32, 64208 Šenčur.

Prodaj bretonske ptičarje mladiče (epagneul breton), odličnih staršev, stare po 10 tednov. — Jože Špiler, Papičniška 4, 68270 Krško, telefon (068) 71 349.

Prodaj mlade kratkodlake istrske goniče. — Branko Pajnič, Bukovica 18, 61310 Ribnica na Dolenjskem, telefon (061) 861 693.

Prodaj lovsko risanico, znamke Steyr-Mannlicher, kal. 7 × 64, z daljnogledom znamke B. Nickel — Marburg 6 × 42. Informacije ob delavnikih po telefonu (068) 83 073.

Mlade resaste jazbecarje prodaj. — Vse informacije tudi po telefonu (061) 852 278. — Alojz Vesel, Dolga vas n. h., 61330 Kočevje.

Prodaj češko bokarico, kal. 12-7 × 57 R, s strelnim daljnogledom 4 × 32 in z menjalnima cevema, kal. 12-12. — Karel Bučar, Stražica 26, 63213 Frankolovo.

Ugodno prodaj resasto istrijanko, staro 17 mesecev, z rodovnikom. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. — Marjan Drobnič, Videm 46, 61380 Cerknica.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst — in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi (obešalniki). Naročeno razpošiljam po pošti (po povzetju). — **Vojin Pejčič, Kolodvorska bb, Sarvaš, 54204 Bijelo Brdo.**

kratkodlaki istrski gonič

resasti istrski gonič

posavski gonič

balkanski gonič

Jugoslovanske avtohtone pasme psov

bosanski barak

jugoslovanski tribarvni gonič

jugoslovanski planinski gonič

dalmatinec

kraški ovčar

hrvaški ovčar

šarplaninec